

ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД УКРАЇНИ
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК «ПРИНГУЛЬСЬКИЙ»

УДК 50.2 72 (091), (470.21)

ЛІТОПИС ПРИРОДИ

ТОМ XI

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Директор регіонального
ландшафтного парку
«Приінгульський»

С.В. Куценко

ЗМІСТ

1.	Загальні відомості про РЛП «Приінгульський».....
1.1.	Територіальна структура.....
1.2.	Функціональне зонування.....
2.	Абіотичне середовище.....
3.	Рослинний світ.....
3.1.	Флора.....
3.1.1.	Склад флори.....
3.1.2.	Рідкісні види.....
4.	Тваринний світ.....
4.1.	Інвентаризація фауни.....
5.	Збереження видів рослин і тварин, природних середовищ, що занесені в чинні для України міжнародні переліки.....
5.1.	Збереження видів флори.....
5.2.	Збереження видів фауни.....
5.3.	Збереження природних екосистем, природного біорізноманіття та раритетної флори і фауни Парку.....
6.	Антропогенний вплив.....
7.	Аналіз результатів та перспективи наукових досліджень.....
	Додаток 1.....

ПЕРЕДМОВА

У Літописі природи представлені узагальнені результати досліджень наукових співробітників регіонального ландшафтного парку (РЛП) «Приінгульський», аналіз відомостей з відкритих джерел інформації.

До складу авторського колективу увійшли А. Романенко, Г. Драбинюк, С. Куценко, О. Шепель, В. Генчев, І. Майнінгер, В. Ковалевич, Л. Патрушева.

До досліджень первоцвітів були залучені керівник та члени гуртка «Оберіг» Софіївської ЗОШ I-III ступенів.

Зібрано та узагальнено матеріали, отримані співробітниками регіонального ландшафтного парку «Приінгульський» відповідно до річного плану роботи установи.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО РЛП «ПРИНГУЛЬСЬКИЙ»

1.1. Територіальна структура

Регіональний ландшафтний парк «Приінгульський» (РЛП, Парк) створений рішенням Миколаївської обласної ради від 17 грудня 2002 року № 6 «Про створення об'єкта природно-заповідного фонду місцевого значення регіонального ландшафтного парку «Приінгульський». Його площа становить 3267, 72 га.

До складу території увійшли землі: Розанівської сільської ради (1187,86 га, або 36,35 % від площі Парку); Кам'янської сільської ради (605,76 га, 18,54 %); Софіївської сільської ради (842,72 га, 25,79 %); Новобузької міської ради (631,38 га, 19,32 %).

Розподіл земель за користувачами наводиться в таблиці 1.

Таблиця 1.1 Розподіл земель РЛП «Приінгульський» за власниками та користувачами земельних ділянок

Назва користувача	Площа	
	га	%
Землі, надані в постійне користування		
1. РЛП «Приінгульський»	1033,9090	31,64
Землі, що увійшли до складу парку без вилучення у їх власників або користувачів		
2. Землі державної власності	871,3770	26,67
3. Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області	830,4	25,4
4. ДП "Баштанське лісове господарство"	447,0866	13,68
5. Землі сторонніх користувачів	59,1187	1,81
6. Землі населеного пункту с. Пелагіївка	11,8252	0,36
7. Землі населеного пункту с. Софіївка	6,7835	0,21
Разом без вилучення	2233,8110	68,36
Всього в РЛП	3267,7200	100,00

У структурі землекористувачів найбільшу частку мають власні землі Парку, які становлять 31,64 % від загальної його площі. Значну частку в структурі користувачів займають землі державної власності (26,67 %). Разом вони складають 40,78 % території РЛП.

1.2. Функціональне зонування

Наводяться відомості відповідно до проекту організації території РЛП «Приінгульський», охорони, відтворення та раціонального використання його природних комплексів та об'єктів (замовник – управління екології та

природних ресурсів облдержадміністрації, розробник – ПП «Центр

екологічного управління», 2017 р.). Проект не затверджено.

Рис. 1. РЛП «Приінгульський»

Для поділу території на функціональні зони було визначено ряд принципів, а саме:

- заповідна зона визначалася в місцях найбільш збережених природних комплексів та тих, які максимально віддалені від населених пунктів та місць відпочинку. Також враховувалися данні щодо поширення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

- зона регульованої рекреації визначалася в місцях, які мають важливу рекреаційну та еколого-освітню функцію. Враховувалася поширення природних та штучних об'єктів які мають великий туристичних потенціал (водоспади, каньйони, скелі, лісові масиви та ін.).
- господарська зона виділялася в місцях, які традиційно використовувалися для ведення сінокосіння, випасання, худоби, забезпечення традиційного природокористування сторонніх землекористувачів. Також до господарської зон були включені території доріг загального користування, населенні пункти, забудовані землі.

Загальна площа проектованої заповідної зони становить 777,3000 га або 23,79 % від загальної площі Парку, в тому числі 514,6500 га земель, наданих Парку у постійне користування.

Зона регульованої рекреації в межах РЛП включає природні території, що мають рекреаційне, еколого-освітнє, культурно-виховне та науково-пізнавальне значення. Ця зона створена також для запобігання негативному впливу природних чи антропогенних чинників на екосистеми заповідної зони.

Загальна площа зони регульованої рекреації становить 1255,9970 га або 38,44 % від загальної площі Парку (табл. 2). Зона стаціонарної рекреації має забезпечити якісний довготривалий відпочинок відвідувачів Парку. У межах цієї зони планується розміщення об'єктів рекреаційної інфраструктури. Зона стаціонарної рекреації виділена на лівому березі Софіївського водосховища. Передбачається, що в цій зоні будуть розміщені капітальні споруди для короткострокового та довгострокового відпочинку рекреантів, причал та інші господарські приміщення. Загальна площа зони стаціонарної рекреації становить 1,21 га або 0,04 % від загальної площі Парку.

Господарська зона створена для здійснення різних традиційних форм природокористування. В даній зоні знаходяться всі землі ДП «Баштанське лісове господарство», всі землі сторонніх землекористувачів, землі населених пунктів та частково землі передані парку в постійне користування, які знаходять поряд з населеними пунктами. Площа господарської зони становить 1233,2130 га або 37,73 % від загальної площі Парку.

Таблиця 2 - Розподіл площі Парку за функціональними зонами

№	Назва зони	Площа	
		га	%
1.	заповідна	777,3000	23,79
2.	регульованої рекреації	1255,9970	38,44
3.	стаціонарної рекреації	1,2100	0,04
4.	господарська	1233,2130	37,73
	всього	3267,72	100

Режим використання, охорони та відтворення природних ресурсів у межах функціональних зон Парку встановлюється відповідно до вимог статей 16, 21, 24 Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Детальна характеристика виділених зон наводилася Літописі природи за 2017 р., том 10.

2. АБІОТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Основні відомості наводяться в томі X літопису природи (2017 р.).

3. Рослинний світ

3.1. Флора

3.1.1. Склад флори

Нині встановлено, що на території РЛП «Приінгульський» зростає 719 видів рослин, із них 538 видів вищих судинних рослин.

Узагальнені дані щодо флори Парку наводяться у таблиці 3.

Таблиця 3 - Кількість видів рослин у флорі РЛП

Систематична група рослин	Кількість видів
ВИЩІ СУДИННІ РОСЛИНИ	
Покритонасінні (квіткові)	529
Голонасінні	2
Папоротеподібні	5
Хвощеподібні та плауноподібні	2
<i>Разом судинних рослин</i>	538
НЕСУДИННІ РОСЛИНИ	
Мохоподібні	36
<i>Разом вищих рослин</i>	574
НИЖЧІ РОСЛИНИ	
Лишайники	120
Водорості	10
ГРИБИ	
Міксоміцети	не вивчались
Макроміцети та мікроміцети(ліхенофільнф гриби)	15
<i>Разом нижчих рослин та грибів</i>	145
<i>Усього вищих і нижчих рослин та грибів</i>	719

Види, виявлені у 2018 році:

1. *Leopoldia tenuiflora* (Tausch) Heldr.
2. *Allium decipiens* Fisch. ex Schult. fil.
3. *Linum linearifolium* Jav.
4. *Typha laxmannii* Lepech.
5. *Consolida paniculata* (Host) Schur

6. *Linaria vulgaris* Hill.
7. *Equisetum ramosissimum* Desf.
8. *Trifolium fragiferum* L.
9. *Mentha longifolia* (L.) Huds
10. *Cerinthe minor* L.
11. *Eragrostis minor* Host
12. *Tragus racemosus* (L.) All.
13. *Areneria serpillifolia* L.
14. *Meniocus linifolius* (Stephan) DC.
15. *Astragalus corniculatus* M. Bieb.
16. *Astragalus palescens* M. Bieb.
17. *Aegilops cylindrica* Host
18. *Medicago minima* (L.) Bartalini
19. *Odontolophus trinervius* (Stephan ex Willd.) Dobrocz.
20. *Nepeta parviflora* Bieb.
21. *Otites exaltata* (Friv.) Holub
22. *Veronica hederifolia* L.
23. *Veronica teucrium* L.

3.1.2. Рідкісні види

Сучасний перелік судинних рослин, занесених до Червоної книги України, що зростають на території РЛП «Приінгульський» та джерела інформації про їх наявність на території парку опубліковані раніше [1]. Нижче наведені дані про нові місцезростання та підтверджені вже відомі місцезнаходження рідкісних видів, виявлені під час маршрутних обстежень території парку протягом 2016-2018 рр. (табл. 4).

Таблиця 4 - Перелік судинних рослин, занесених до Червоної книги України

Вид	Місце знахідки	Координати у десятиградусній системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
<i>Bulbocodium versicolor</i> (Ker Gawl.) Spreng.	Схили балки Табірна в околицях с. Софіївка	47.682995	32.383076	6.06.2016 21.03.2017 13.04.2018	Локалітет на площі біля 5 га, щільність на різних ділянках від 5-10 до 50-100 особин на 1м ²	Драбинюк Г.В., Шепель О.В.
<i>Bulbocodium versicolor</i> (Ker Gawl.) Spreng.	Схил балки, яка впадає в ставок біля с. Новоантонівка	47.755681	32.451176	13.04.2018	Локалітет на площі біля 0,3 га, щільність на різних ділянках	Драбинюк Г.В., Шовковий С.С.

					від 5-10 до 50 особин на 1м ²	
<i>Bulbocodium versicolor</i> (Ker Gawl.) Spreng.	Схили балки в околицях с. Щасливе	47.686340	32.329506	7.06.2016	Локалітет на площі 0,02 га, зростає розріджено	Драбинюк Г.В., Алексенко О.
<i>Iris pontica</i> Zapal.	Схил балки, яка впадає в р. Інгул в околицях с. Софіївка	47.696662	32.383542	13.04.2018 5.05.2018	Локалітет на площі 0,07 га	Драбинюк Г.В.
<i>Iris pontica</i> Zapal.	Схил балки, яка впадає в р. Інгул в околицях с. Софіївка	47.718447	32.391026	16.05.2017 30.05.2018	Локалітет на площі 0,04 га	Драбинюк Г.В.
<i>Iris pontica</i> Zapal.	Схил правого берега р. Інгул на південь від с. Пелагеївка	47.722894	32.342586	6.06.2016	Локалітет на площі 0,01 га	Драбинюк Г.В., Шепель О.В.
<i>Iris pontica</i> Zapal.	Схил лівого берега р. Інгул між балками Гадюча та Сагайдак	47.741136	32.381982	25.07.2018	Локалітет на площі 0,01 га	Драбинюк Г.В.
<i>Eremogone cephalotes</i> (M. Bieb.) Fenzl.	Схил балки Сагайдак	47.744351	32.400850	25.07.2018	Малочисельний локалітет до 20 особин на площі 0,02 га	Драбинюк Г.В., Козаченко С.В.
<i>Gymnospermium odessanum</i> (DC.) Takht.	На схилах балки в околицях с. Щасливе	47.684612	32.330171	21.03.2017 12.04.2018	Куртини площею 0,5-2 м ² та більші ділянки із щільністю до 165 різновікових особин на 1м ² на загальній площі 0,05 га	Драбинюк Г.В., Шепель О.В., Алексенко О.
<i>Gymnospermium odessanum</i>	На правому березі р. Інгул в	47.728018	32.345565	16.05.2017	Локалітет на площі 0,015га	Шепель О.В., Драбинюк Г.В.

<i>(DC.)Takht.</i>	околицях с. Пелагеївка					
<i>Gymnospermium odessanum (DC.)Takht.</i>	На правому березі р.Інгул між сс. Пелагеївка та Софіївка	47.719855	32.344877	16.05. 2017	Локалітет на площі 0,01 га	Драбинюк Г.В. Шепель О.В.
<i>Caragana scythica (Kom.) Pojark.</i>	На схилі виярку на лівому березі річки Інгул	47.709828	32.375581	30.05.2018	Локалітет на площі 0,02 га	Драбинюк Г.В.
<i>Caragana scythica (Kom.) Pojark.</i>	На схилі балки Сагайдак	47.744086	32.401066	5.06.2016 28.05.2017 25.07.2018	Локалітет на площі 0,02 га	Драбинюк Г.В.
<i>Caragana scythica (Kom.) Pojark.</i>	На схилі балки Сагайдак	47.753405	32.427591	29.05.2018	Зростає розріджен о на ділянці площею 0,02 га	Драбинюк Г.В., Козаченко С.В.
<i>Caragana scythica (Kom.) Pojark.</i>	На схилі балки Сагайдак	47.748935	32.423854	29.05.2018	Зростає розріджен о на ділянці площею 0,01 га	Драбинюк Г.В.
<i>Caragana scythica (Kom.) Pojark.</i>	На схилі балки Сагайдак	47.746348	32.408333	29.05.2018	Розріджен о на ділянці площею 0,01 га	Драбинюк Г.В.
<i>Chamaecytisus graniticus (Rehmann)Rothm.</i>	На схилі балки на лівому березі р. Інгул в околицях с. Розанівка	47.780872	32.384430	24.07.2018	2 куртини на ділянці площею 0,01 га	Драбинюк Г.В., Завірюха В.М.
<i>Astragalus odessanus Besser.</i>	Схил балки околицях с. Пелагеївка	47.725247	32.333266	6.06.2016	4 особини на площі 0,01 га	Драбинюк Г.В.
<i>Astragalus odessanus Besser.</i>	На схилі лівого берега р. Інгул в околицях с. Софіївка	47.683459	32.375242	7.06.2016	1 особина	Драбинюк Г.В.
<i>Astragalus odessanus Besser</i>	Схили балки в околицях с. Щасливе	47.685931	32.328930	7.06.2016	До 10 особин на ділянці площею 0,06 га	Драбинюк Г.В.
<i>Astragalus odessanus</i>	На схилі лівого	47.797258	32.415845	15.05.2017	6 особин на ділянці	Драбинюк Г.В.

<i>Besser</i>	берега річки Березівка				площею 0, 05 га	
<i>Ornithogalum boucheanum (Kunth) Asch.)</i>	На правому березі р. Інгул (Рябчуків сад)	47.772944	32.379229	3.05.2018	20 генеративн их особин на площі 0,01 га	Драбинюк Г.В., Римчук А.С.
<i>Ornithogalum boucheanum (Kunth) Asch.)</i>	В тальвезі балочки на правому березі р. Інгул в околицях с.Новорозан івка	47.752625	32.359409	3.05.2018	5 генеративн их особин	Драбинюк Г.В., Римчук А.С.
<i>Ornithogalum boucheanum (Kunth) Asch.)</i>	На лівому березі р. Інгул в околицях с. Розанівка	47.796941	32.380690	4.05.2018	2 генеративн і особини	Драбинюк Г.В.
<i>Fritillaria ruthenica Wikstr.</i>	В тальвезі балочки на правому березі р. Інгул в околицях с.Новорозан івка	47.752625	32.359409	3.05.2018	25 генеративн их особин	Драбинюк Г.В., Римчук А.С.
<i>Fritillaria ruthenica Wikstr.</i>	На лівому березі р. Інгул (біля балки Воронові ворота)	47.766139	32.372095	4.05.2018	Біля 50 генеративн их особин на ділянці 0,01га	Драбинюк Г.В., Завірюха В.М.
<i>Genista scythica Pacz.</i>	На схилах балки в околицях с. Щасливе	47.683035	32.332036	7.06.2016 29.05.2017 30.05.2018	Локалітет на площі біля 1 га, на окремих ділянках із проективн им покриттям до 30%	Драбинюк Г.В.
<i>Genista scythica Pacz.</i>	Схили балки Табірна в околицях с. Софіївка	47.682292	32.380687	29.05.2017	Розріджен о на ділянці 0,01га	Драбинюк Г.В.
<i>Genista scythica Pacz.</i>	Схил лівого берега р. Березівка	47.794799	32.398952	10.10.2017	Локалітет на площі 0, 01га	Драбинюк Г.В.
<i>Stipa graniticola Klokov.</i>	Скелі на лівому березі р. Березівка	47.798951	32.400106	28.05.2017	Локалітет на площі 0, 015 га	Дідух Я.П., Драбинюк Г.В.
<i>Stipa graniticola</i>	Скелі на південь від	47.772784	32.381868	28.05.2017	Локалітет на площі 0,	Дідух Я.П., Драбинюк Г.В.

<i>Klokov.</i>	с. Розанівка				02 га	
<i>Stipa graniticola Klokov.</i>	Гирло Гадючої балки	47.745315	32.372.540	28.05.2017	Локалітет на площі біля 0, 1 га	Дідух Я.П., Драбинюк Г.В.
<i>Stipa pulcherrima K. Koch</i>	Схил Гадючої балки	47.748451	32.375291	28.05.2017	Локалітет на площі біля 0, 2 га	Дідух Я.П., Драбинюк Г.В.
<i>Tulipa hуranica Klok</i>	На схилі лівого берега р. Інгул в околицях с. Софіївка	47.680673	32.371934	7.06.2016 12.04.2018	На площі біля 7 га, щільність на деяких ділянках 100-200 різновікових особин	Драбинюк Г.В.
<i>Tulipa hуranica Klok</i>	На схилі правого берега р. Інгул в околицях с. Щасливе	47.681628	32.333282	7.06.2016 12.04.2018	Локалітет на площі біля 3,5 га, щільність на деяких ділянках від 160 до 250 різновікових особин	Драбинюк Г.В.
<i>Tulipa hуranica Klok</i>	На схилі правого берега р. Інгул в околицях с. Пелагеївка	47.725257	32.343805	6.06.2016	Локалітет на площі біля 0, 1 га	Драбинюк Г.В.

Таблиця - Види рослин та грибів, що охороняються

Види рослин та грибів	2016 рік	2017 рік	2018 рік
1	2	3	4
Загальна кількість видів рослин та грибів, од.	535	695	719
Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	27	27	27
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, од.	1	1	1
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	1	1	1

Таблиця - Динаміка охорони, невиснажливого використання та відтворення дикорослих рослин та грибів

Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	Усього рослинних природних угруповань, занесених до Зеленої книги України, од.	Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, відтворених на територіях та об'єктах ПЗФ, назва (українська, латинська), од.	Кількість популяцій видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, які зникли, назва (українська, латинська), од.
1	2	3	4
27	9	0	0

Геоботанічні описи

Геоботанічний опис №1(18)

Дата: 12.04.2018.

Місцезнаходження: середня частина схилу на правому березі р. Інгул навпроти с. Щасливе біля підвісного мосту.

Назва угруповання: *Festuca valesiaca*+*Artemisia marschalliana*

Загальне проективне покриття: 90%

Видовий склад:

Festuca valesiaca 20%

Artemisia marschalliana 5%

Tulipa hypanica 1%

Poa bulbosa

Medicago romanica

Salvia nemorosa

Iris pumila

Eryngium campestre

Astragalus sp.

Verbascum phoeniceum

Potentilla arenaria

Achillea setacea

Caragana mollis

Thlaspi perfoliatum

Gagea bulbifera

Gagea bogemica?

Scorzonera mollis

Potentilla argentea

Ranunculus illiricus

Erophylla verna

Allium sp.

Veronica dillenii

Taraxacum officinale

Poa nemorosa

Hyacinthella leucophaella

Pulsatilla pretense

Viola ambigua

Holosteum umbellatum

Erophylla verna
Alyssum alyssoides

Геоботанічний опис № 2 (18)

Дата: 3.05.2018.

Місцезнаходження: виярок із відслоненнями на правому схилі Стовпової балки між Миролюбівським ставком і Чортовим мостом, північно-західна експозиція.

Назва угруповання: *Festuca valesiaca* – *Caragana mollis* – *Spiraea crenata*

Загальне проективне покриття: 80%

Видовий склад:

<i>Festuca valesiaca</i>	10%
<i>Caragana mollis</i>	10%
<i>Spiraea crenata</i>	10%
<i>Poa bulbosa</i>	
<i>Koeleria cristata</i>	
<i>Salvia nutans</i>	
<i>Adonis vernalis</i>	
<i>Verbascum phoeniceum</i>	
<i>Potentilla arenaria</i>	
<i>Euphorbia seguierana</i>	
<i>Eryngium campestre</i>	
<i>Pulsatilla pretense</i>	
<i>Ephedra distachia</i>	
<i>Artemisia marshaliana</i>	
<i>Phleum phleoides</i>	
<i>Gallium verum</i>	
<i>Rosa sp.</i>	
<i>Plantago lanceolate</i>	
<i>Poterium sanguisorba</i>	
<i>Fragaria viridis</i>	
<i>Hyacinthella leucophaea</i>	
<i>Lamium amplexicaule</i>	
<i>Filipendula vulgaris</i>	
<i>Iris pumila</i>	
<i>Helichrisum arenaria</i>	
<i>Asparagus officinalis</i>	
<i>Erophylla verna</i>	
<i>Holosteum umbellatum</i>	
<i>Arenaria serpillifolia</i>	
<i>Myosotis micrantha</i>	
<i>Cerastium pseudobulgaricum</i>	

Дата: 3.05.2018.

Місцезнаходження: правий берег р.Інгул, південніше с.Пелагеївка (Трибунал), нижня третина схилу, східна експозиція.

47⁰43'38''

32⁰20'39''

Назва угруповання: *Poa bulbosa* + *Astragalus palescens*

Загальне проективне покриття: 80%

Мохи: 20%

Видовийсклад:

Poa bulbosa 20%

Astragalus palescens 5%

Stipa capillata

Festuca valesiaca

Phleum phleoides

Euphorbia seguierana

Gagea sp.

Salvia nemorosa

Scorzonera mollis

Anthemis tinctoria

Eryngium campestre

Eremogone rigida

Verbascum phoeniceum

Potentilla arenaria

Thymus dimorphus

Hyacinthella leucophaea

Astragalus albidus

Seseli pallasii

Koeleria cristata

Viola arvensis

Botriochloa ishaemum

Astragalus onobrinishis

Eremogone rigida

Allium sp.

Bromus squarrosus

Veronica dillenii

Stipa sp.

Caragana mollis

Arenaria serpillifolia

Holosteum umbellatum

Геоботанічний опис № 4(18)

Дата: 4.05.2018.

Місцезнаходження: нижня третина схилу лівого берега р. Інгул на південь від Воронової балки.

Схил 15⁰. Восени горіла територія від скелі Пугач до Воронової балки.

Назва угруповання: *Ficaria verna* + *Fritillaria ruthenica* Зімкнутість крон 60%

Загальне проективне покриття: 70%

Видовий склад:

Деревно-чагарниковий ярус:

Acer tataricum

Crataegus sp.

Rhamnus cathartica

Viburnum lantana

Трав'янистий ярус:

Ficaria verna 10%

Fritillaria ruthenica 1%

Stellaria media

Galium aparine

Myosotis sparsiflora

Scilla bifolia

Corydalis solida

Aristolochia clematitis

Viola ambigua

Vincetoxicum hirundinaria

Lamium purpureum

Геоботанічний опис № 5(18)

Дата: 4.05.2018.

Місцезнаходження: середня третина лівого схилу Гадючої балки.

Назва угруповання: *Festuca valesiaca* + *Filipendula vulgaris* + *Caragana mollis* –

Elytrigia repens

Загальне проективне покриття: 95%

Видовий склад:

Festuca valesiaca 30%

Filipendula vulgaris 20%

Caragana mollis 10%

Elytrigia repens 10%

Crataegus sp.

Hieracium echioides

Astragalus odessanus

Astragalus austriacus

Plantago stepposa

Verbascum phoeniceum

Teucrium chamaedris

Salvia nutans

Stipa capillata

Iris halophylla
Crinitaria villosa
Thalictrum minus

Геоботанічний опис № 6(18)

Дата: 4.05.2018.

Місцезнаходження: нижня третина лівого схилу Гадючої балки.

Назва угруповання: *Festuca valesiaca* + *Caragana mollis* + *Clematis integrifolia*

Загальне проективне покриття: 95%

Видовий склад:

Festuca valesiaca 40%

Caragana mollis 10%

Clematis integrifolia 5%

Crataegus sp.

Agrimonia eupatoria

Hieracium echinoides

Iris halophylla

Elytrigia repens

Thalictrum minus

Eryngium campestre

Achillea setacea

Filipendula vulgaris

Adonis vologensis

Teucrium chamaedris

Fragaria viridis

Vinca herbacea

Viola ambigua

Muscari neglectum

Геоботанічний опис № 7(18)

Дата: 5.05.2018.

Місцезнаходження: середня третина схилу балки (Асфальтна) неподалік асфальтного заводу, західна експозиція, схил 15°.

47°41'51"

32°23'11"

Два роки тому на ділянці була пожежа.

Назва угруповання: *Crinitaria villosa* + *Festuca valesiaca* – *Astragalus corniculatus*

Загальне проективне покриття: 70%

Мохи: 40%

Видовий склад:

Crinitaria villosa 20%

Festuca valesiaca 10%

<i>Astragalus corniculatus</i>	10%
<i>Stipa lessingiana</i>	5%
<i>Adonis vernalis</i>	5%
<i>Iris pontica</i>	1%
<i>Salvia nutans</i>	5%
<i>Phleum phleoides</i>	
<i>Koeleria cristata</i>	
<i>Botriocloa ishaemum</i>	
<i>Eryngium campestre</i>	
<i>Hieracium umbellatum</i>	
<i>Veronica Jacquardii</i>	
<i>Linum austriacum</i>	
<i>Stachis transsilvanica</i>	
<i>Achillea setacea</i>	
<i>Medicago romanica</i>	
<i>Marrubium praecox</i>	
<i>Euphorbia stepposa</i>	
<i>Thalictrum minus</i>	
<i>Plantago lanceolata</i>	
<i>Teucrium polium</i>	
<i>Viola ambigua</i>	
<i>Arenaria serpillifolia</i>	
<i>Thesium arvense</i>	
<i>Potentilla arenaria</i>	

Геоботанічний опис № 8(18)

Дата: 5.05.2018.

Місцезнаходження: верхня третина схилу балки (Асфальтна) неподалік асфальтного заводу, західна експозиція, схил 5°.

47°41'52''

32°23'1''

Назва угруповання: *Stipa lessingiana* + *Festuca valesiaca*

Загальне проективне покриття: 80%

Видовий склад:

<i>Stipa lessingiana</i>	30%
--------------------------	-----

<i>Festuca valesiaca</i>	5%
--------------------------	----

Poa angustifolia

Agropyron pectinatum

Elytrigia repens

Salvia nemorosa

Adonis vernalis

Astragalus corniculatus

Phlomis tuberosus

Marrubium praecox

Achillea setacea
 Medicago romanica
 Euphorbia stepposa
 Linum austriacum
 Salvia austriaca
 Salvia nemorosa
 Stachis transsilvanica
 Artemisia austriaca
 Convolvulus arvensis
 Hieracium umbellatum
 Potentilla argentea
 Potentilla arenaria
 Thesium arvense

Геоботанічний опис № 9(18)

Дата: 29.05.2018.

Місцезнаходження: Середня третина правого схилу балки Сагайдак південніше с. Новоантонівка

Назва угруповання: *Botriochloa ishaemum* – *Bromus squarrosus* + *Caragana mollis* + *Poa bulbosa*

Загальне проективне покриття: 70%

Видовий склад:

<i>Botriochloa ishaemum</i>	10%
<i>Bromus squarrosus</i>	10%
<i>Poa bulbosa</i>	5%
<i>Caragana mollis</i>	5%
<i>Festuca valessiaca</i>	1%

Rosa sp.

Aegilops cylindrica

Adonis vernalis

Astragalus onobrishi

Artemisia austriaca

Achillea setacea

Eryngium campestre

Linum austriacum

Medicago romanica

Euphorbia seguierana

Phlomis pungens

Salvia austriaca

Verbascum sp.

Marrubium praecox

Thalictrum minus

Trifolium arvense

Plantago lanceolata

Ajuga chia
Herniaria besseri
Teucrium chamaedris *Thymus dimorphus*
Astragalus sp.
Lapula squarrosa
Descurainia sophia
Convolvulus arvensis

Геоботанічний опис № 10(18)

Дата: 29.05.2018.

Місцезнаходження: верхня третина схилу балки Сагайдак.

Назва угруповання: *Caragana mollis* + *Festuca valesiaca*

Загальне проективне покриття: 80%.

Видовий склад:

Caragana mollis 40%

Festuca valesiaca 30%

Agropyron pectinatum 1%

Phleum phleoides

Phlomis tuberosus

Anthemis ruthenica

Eryngium campestre

Caragana scythica

Artemisia austriaca

Verbascum phoeniceum

Senecio vernalis

Medicago romanica

Plantago lanceolate

Euphorbia seguierana

Achillea millefolium

Veronica sp.

Convolvulus linneatus

Herniaria besseri

Liyhospermum officinale

Erodium cicutarium

Otites exaltata

Cardaria draba

Геоботанічний опис № 11(18)

Дата: 29.05.2018.

Місцезнаходження: верхня третина схилу балки Сагайдак.

Назва угруповання: *Festuca valesiaca* + *Poa bulbosa* – *Thymus dimorphus*

Загальне проективне покриття: 70%.

Мохи: +

Восени на ділянці була пожежа.

Видовий склад:

<i>Festuca valesiaca</i>	20%
<i>Poa bulbosa</i>	5%
<i>Thymus dimorphus</i>	5%
<i>Koeleria cristata</i>	1%
<i>Bromus squarrosus</i>	
<i>Stipa</i> sp.	
<i>Medicago romanica</i>	
<i>Stachys transsilvanica</i>	
<i>Astragalus onobrychis</i>	
<i>Astragalus austriacus</i>	
<i>Potentilla arenaria</i>	
<i>Teucrium polium</i>	
<i>Euphorbia stepacea</i>	
<i>Arenaria serpillifolia</i>	
<i>Eryngium campestre</i>	
<i>Plantago lanceolata</i>	
<i>Achillea millefolium</i>	
<i>Asperula cynanchia</i>	
<i>Erysimum diffusum</i>	
<i>Verbascum</i> sp.	
<i>Myosotis micrantha</i>	

Геоботанічний опис № 12(18)

Дата: 29.05.2018.

Місцезнаходження: балка Сагайдак, лівий схил, середня третина.

Назва угруповання: *Stipa lessingiana* + *Stipa capillata* + *Festuca valesiaca*

Загальне проективне покриття: 95%.

Видовий склад:

<i>Stipa lessingiana</i>	60%
<i>Stipa capillata</i>	40%
<i>Festuca valesiaca</i>	20%
<i>Koeleria cristata</i>	
<i>Poa angustifolia</i>	
<i>Marrubium praecox</i>	
<i>Medicago romanica</i>	
<i>Astragalus austriacus</i>	
<i>Eryngium campestre</i>	
<i>Teucrium chamaedris</i>	
<i>Achillea submillefolium</i>	
<i>Euphorbia seguierana</i>	
<i>Salvia nemorosa</i>	
<i>Oxytropis pillosa</i>	

Verbascum sp.
 Cleistogenes bulgarica
 Plantago lanceolate
 Convolvulus arvensis

Геоботанічний опис № 13(18)

Дата: 30.05.2018.

Місцезнаходження: верхня третина лівого схилу балки Красні кручі,
 щебенистий схил 15⁰, південна експозиція.

47⁰40[']53["]

32⁰19[']57["]

Назва угруповання: *Genista scythica* + *Festuca valesiaca* – *Jurinea brachicephala*
 – *Potentilla arenaria*

Загальне проективне покриття: 60%.

Вищі рослини: 30%

Видовий склад:

Genista scythica 30%

Festuca valesiaca 5%

Jurinea brachicephala 5%

Potentilla arenaria 5%

Poa bulbosa

Alyssum alyssoides

Arenaria serpyllifolia

Linum linearifolium

Linum austriacum

Linum hirsutum

Linum tenuifolium

Centaurea marshalliana

Convolvulus linneatus

Teucrium chamaedris

Astragalus albidus

Salvia nutans

Euphorbia seguierana

Agropiron pectinatum

Potentilla semilaciniosa

Teucrium polium

Cleistogenes bulgarica

Poterium sanguisorba

Thymus dimorphus

Bromus squarrosus

Stipa sp.

Stipa lessingiana

Gagea sp.

Astragalus corniculatus

Hyacinthella leucophaea

Геоботанічний опис № 14(18)

Дата: 30.05.2018.

Місцезнаходження: тальвег балки Красні кручі.

47°41'2''

32°19'49''

Назва угруповання: *Gymnospermium odessanum* + *Stellaria media* – *Gallium aparine* – *Cardaria draba*

Загальне проективне покриття: 70%.

Видовий склад:

Деревно-чагарниковий ярус:

Ulmus carpinifolia

Armeniaca vulgaris

Crataegus sp.

Rosa sp.

Трав'янистий ярус:

Gymnospermium odessanum 50%

Stellaria media 10%

Gallium aparine 10%

Cardaria draba 10%

Lamium purpureum

Thalictrum minus

Taraxacum officinale

Anthriscus silvestris

Viola sp.

Achillea nobilis

Asparagus officinalis

Геоботанічний опис № 15(18)

Дата: 29.05.2017.

Місцезнаходження: Красні кручі, балка, правий схил східної експозиції, середня третина.

47°41'4''

32°19'47''

Назва угруповання: *Salvia nutans* + *Festuca valessiaca*

Загальне проективне покриття: 70%.

Видовий склад:

Festuca valessiaca 20%

Salvia nutans 30%

Euphorbia seguierana

Erysimum diffusum

Astragalus austriacus 1%

Marrubium praecox
 Astragalus onobrichis
 Onosma macrochaeta
 Teucrium chamaedris
 Convolvulus linneatus
 Bromus squarrosus
 Potentilla arenaria
 Potentilla semilaciniosa
 Inula oculus-christi
 Poa bulbosa
 Stachys transsilvanica
 Cleistogene hungarica
 Koeleria cristata
 Medicago minima
 Medicago romanica
 Eryngium campestre
 Convolvulus arvense
 Vinca herbacea
 Haplophyllum suaveolens
 Herniaria besseri
 Thalictrum minus
 Plantago stepposa
 Salvia nemorosa
 Astragalus corniculatus
 Verbascum nigrum
 Achillea millefolium
 Salvia austriaca
 Odontolophus trinervis
 Minuartia leiosperma
 Thesium arvense

Геоботанічний опис № 16(18)

Дата: 30.05.2018.

Місцезнаходження: Асфальтна балка, середня третина схилу.

Назва угруповання: *Salvia nutans* + *Crinitaria villosa* + *Iris pontica*

Загальне проективне покриття: 70 %.

Мохи: +

Видовий склад:

<i>Salvia nutans</i>	30%
<i>Crinitaria villosa</i>	20%
<i>Iris pontica</i>	10%
<i>Adonis vernalis</i>	
<i>Salvia nemorosa</i>	
<i>Botriochloa ishaemum</i>	

Medicago romanica
 Stachis transsilvanica
 Marrubium praecox
 Astragalus onobrichis
 Euphorbia agraria
 Teucrium chamaedris
 Thesium arvense
 Stipa lessingiana
 Plantago lanceolata
 Koeleria cristata
 Arenaria serpyllifolia
 Astragalus ucrainicus
 Convolvulus linneatus
 Herniaria besseri

Геоботанічний опис № 17(18)

Дата: 30.05.2018.

Місцезнаходження: лівий берег р. Інгул, залишки кар'єрів, Трьохпалій, південно-західна експозиція.

47⁰42'38''

32⁰22'28''

Назва угруповання: *Senecio jacobaea*+ *Stipa capillata* – *Festuca valesiaca* – *Poa bulbosa*

Загальне проективне покриття: 90%.

Видовий склад:

Senecio jacobaea 10%

Stipa capillata 5%

Festuca valesiaca 5%

Poa bulbosa 5%

Salvia nemorosa

Marrubium praecox

Verbascum austriacum

Lactuca serriola

Hypericum perforatum

Galium aparine

Stachis transsilvanica

Chondrilla juncea

Lamium amplexicaule

Capsella bursa-pastoris

Potentilla arenaria

Cleistogenes hungarica

Latyrus tuberosa

Tragopogon major

Геоботанічний опис № 18(18)

Дата: 31.05.2018.

Місцезнаходження: лівий схил Таборної балки

Назва угруповання: *Festuca valesiaca* – *Poa bulbosa*

Загальне проективне покриття: 60%.

Мохи: +

Лишайники: +

Видовий склад:

Festuca valesiaca 10%

Poa bulbosa 10%

Koeleria cristata

Galium verum

Euphorbia seguierana

Caragana mollis

Stachis transsilvanica

Medicago romanica

Salvia nemorosa

Alyssum murale

Tragopogon major

Bromus squarrosus

Falcaria vulgaris

Tulipa hypanica

Elytrigia repens

Anthemis rythenica

Medicago lupulina

Ephedra distachia

Sedum acre

Erodium cicutarium

Геоботанічний опис № 19(18)

Дата: 24.07.2018.

Місцезнаходження: лівий берег р. Інгул, околиці с. Розанівка, скеляста верхня третина схилу, північно-західна експозиція.

47°47'49"

32°22'59"

Мохи: 10%

Порода: 50%, жорства.

Назва угруповання: *Thymus dimorphus* – *Festuca valesiaca*

Загальне проективне покриття: 20%.

Видовий склад:

Dianthus hypanicus

Thymus dimorphus 1%

Festuca valesiaca 1%

Euphorbia seguierana
 Potentilla argentea
 Artemisia marshalliana
 Sedum acre
 Poterium sanguisorba
 Acinos arvensis
 Arenaria serpyllifolia
 Eryngium campestre
 Medicago romanica
 Setaria viridis
 Trifolium arvense
 Rumex acetosella
 Plantago lanceolate
 Berteroa incana
 Hyeracium umbellatum
 Potentilla arenaria
 Tragus racemosus
 Eragrostis minor
 Minuartia leiosperma

Геоботанічний опис № 20(18)

Дата: 24.07.2018.

Місцезнаходження: лівий берег р. Інгул, околиці с. Розанівка, скеляста верхня третина схилу, північно-східна експозиція.

47°47'52''

32°23'11''

Мохи: 30%

Лишайники: +

Порода: 40%.

Назва угруповання: Poa bulbosa + Potentilla arenaria – Achillea ochroleuca

Загальне проективне покриття: 50%.

Видовий склад:

Poa bulbosa 10%

Potentilla arenaria 1%

Achillea ochroleuca 1%

Dianthus hypanicus

Thymus dimorphus

Seseli pallasii

Artemisia austriaca

Artemisia marshalliana

Galium verum

Sedum borissoyii

Sedum ruprechtii

Rumex acetosella

Hydracium umbellatum
Psammophylliela muralis
Chondrilla juncea
Gagea sp.

Геоботанічний опис № 21(18)

Дата: 24.07.2018.

Місцезнаходження: лівий берег р. Інгул, околиці с. Розанівка, скеляста верхня третина схилу, східна експозиція.

47⁰47'50^{''}

32⁰23'3^{''}

Мохи: 60%

Лишайники: +

Порода: 50%.

Назва угруповання: *Festuca valesiaca* – *Portulaca oleraceae*

Загальне проективне покриття: 50%.

Видовий склад:

Festuca valesiaca 1%

Portulaca oleracea 1%

Poa bulbosa

Potentilla argentea

Dianthus hypanicus

Artemisia austriaca

Psammophylliela muralis

Poterium sanguisorba

Euphorbia seguierana

Seteria viridis

Grindelia sanguisorba

Acinos arvensis

Plantago lanceolate

Hydracium umbellatum

Sedum acre

Thymus dimorphus

Areneria serpyllifolia

Bromus squarrosus

Potentilla arenaria

Eragrostis minor

Tragus racemosus

Anisantha tectorum

Геоботанічний опис № 22(18)

Дата: 25.07.2018.

Місцезнаходження: навпроти острова між балками Гадюча та Сагайдак,
південно-західна експозиція.

47°44'24''

32°22'57''

Мохи: 5%

Назва угруповання: *Botriochloa ishaemum* + *Festuca valessiaca* + *Stipa capillata*

Загальне проективне покриття: 80%.

Видовий склад:

Botriochloa ishaemum 30%

Festuca valessiaca 20%

Stipa capillata 10%

Iris pontica

Adonis vernalis

Hypericum perforatum

Senecio jacobaea

Potentilla arenaria

Eryngium campestre

Salvia nemorosa

Salvia nutans

Cleistogenes hungarica

Teucrium chamaedris

Asperula rumelica

Haplophyllum suaveolens

Caragana frutex

Astragalus austriacus

Poa nemorosa

Thymus dimorphus

Achillea millefolium

Astragalus albidus

Seseli campestre

Linum austriacum

Euphorbia stepposa

Taraxacum serrotinum

Геоботанічний опис № 23(18)

Дата: 25.07.2018.

Місцезнаходження: балка Сагайдак, на горбу, південно-східна експозиція,
західна, північна.

47°44'38''

32°24'3''

Мохи: 1%

Назва угруповання: *Festuca valessiaca* – *Crinitaria villosa* – *Stipa* sp. (ucrainica?)

Загальне проективне покриття: 70%.

Видовий склад:

<i>Festuca valesiaca</i>	10%
<i>Crinitaria villosa</i>	10%
<i>Stipa</i> sp.	10%
<i>Stipa capillata</i>	
<i>Eremogone cephalotes</i>	
<i>Caragana scythica</i>	
<i>Astragalus ucrainicus</i>	
<i>Salvia nemorosa</i>	
<i>Botriochloa ishaemum</i>	
<i>Kochia prostrata</i>	
<i>Verbascum nigrum</i>	
<i>Salvia nutans</i>	
<i>Eryngium campestre</i>	
<i>Helischrisum arenaria</i>	
<i>Potentilla arenaria</i>	
<i>Stachis transsilvanica</i>	
<i>Asperula rumelica</i>	
<i>Asperula cynanchia</i>	
<i>Dianthus</i> sp.	
<i>Medicago romanica</i>	
<i>Iris pumila</i>	
<i>Iris halophylla</i>	
<i>Galium octonarium</i>	
<i>Senecio jacobaea</i>	
<i>Nonea rossica</i>	
<i>Thymus dimorphus</i>	
<i>Adonis vernalis</i>	
<i>Goniolimon besserianum</i>	
<i>Artemisia austriaca</i>	
<i>Jurinea</i> sp.	
<i>Astragalus austriacus</i>	

Геоботанічний опис № 24(18)

Дата: 12.04.2018.

Місцезнаходження: тальвег балки Красні кручі.

47⁰41'2''

32⁰19'49''

Назва угруповання: *Gymnospermium odessanum* + *Stellaria media* – *Galium aparine*

Загальне проєктивне покриття: 70%.

Видовий склад:

Деревно-чагарниковий ярус:

Ulmus carpiniifolia
 Armeniaca vulgaris
 Crataegus sp.
 Rosa sp.
 Трав'янистий ярус:
 Gymnospermium odessanum 40%
 Stellaria media 10%
 Gallium aparine 10%
 Lamium purpureum
 Taraxacum officinale
 Ficaria verna
 Gage asp.
 Scilla bifolia
 Cardaria draba

Література.

1. Драбинюк Г.В. Рослини Червоної книги України у регіональному ландшафтному парку «Приінгульський» (Миколаївська область) // Заповідна справа у Степовій зоні України (до 90-річчя від створення Надморських заповідників) // Праці Всеукраїнської науково-практичної конференції (с. Урзуф, 14-15 березня 2017 року) / Серія «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 2, Т. 2. – Київ, 2017. – С. 69-71.

4. ТВАРИННИЙ СВІТ

4.1. Інвентаризація фауни

Ентомофауну РЛП «Приінгульський» раніше досліджував колектив науковців з м. Дніпропетровськ під керівництвом Б.О. Барановського (2002). Загальний обсяг ентомофауни з урахуванням малочисельних та сезонних видів і комплексів складає 1800 – 2100 видів. Фонових видів в усі сезони нараховується 240 – 320.

За даними Полчанінової Н.Ю. (червень, серпень 2017 р.) за попередніми спостереженнями у РЛП відзначено 43 види павуків. Дослідження вказують на задовільну збереженість угруповань павуків, притаманних штучним та природним біотопам півдня України. Це підтверджує цінність Парку як природоохоронного об'єкту. Для виявлення рідкісних видів потрібно проводити більш тривалі та системні дослідження за участі арахнологів.

Наявні літературні дані (Наконечний, 2015; Понамаренко, 2015) та власні дослідження дають можливість стверджувати, що у водоймах РЛП «Приінгульський» підтверджено мешкання 24 видів риб. Головною тенденцією іхтіофауни є зменшення чисельності осілих видів – типових реофілів, екологія яких пов'язана з швидкою течією та порожистими

ділянками. В числі останніх – підуст, в'язь, білизна, головень, які вже на початку 80-х років минулого століття або зникли, або зустрічались у мінімальній кількості і лише на окремих ділянках верхньої течії (Наконечний, 2015). Місце аборигенних хижаків-реофілів зайняли хижаки малопроточних водойм – судак, щука і сом, при цьому найбільш пластичним представником даної групи видів виявився окунь. Повсюдне поширення зберегла верховодка та плітка. Важливою особливістю іхтіофауни РЛП є наявність інвазійних видів сонячного окуня та чебачка амурського, які у разі великої чисельності можуть вплинути на стан аборигенних видів.

Літератури щодо тваринного світу даної території дуже мало, особливо щодо розповсюдження амфібій та рептилій. За даними Некрасової О.Д. (2013) на території РЛП виявлено 5 видів амфібій з 11 згаданих у літературі для цієї місцевості: *H. arborea*, *B. bombina*, *B. bufo*, *B. viridis*, *P. ridibundus* та 6 видів рептилій з 8 згаданих у літературі: *E. orbicularis*, *N. natrix*, *N. tessellata*, *H. caspius*, *L. agilis*, *L. viridis*. Всі види знаходяться під охороною різних конвенцій, чи входять в охоронні списки. З них 2 види рептилій: *H. caspius*, *L. viridis* занесені до Червоної книги України.

Орнітофауна території вивчена недостатньо, що пояснюється значною мірою відсутністю орнітолога в науковому відділі. У 2015 році К.О. Редіновим (2015) підготовлено інвентаризаційний список птахів Парку, котрий включає 93 види гніздової фауни та 11 мігрантів і кочуючих видів.

Наразі орнітофауна території налічує 143 види. Найкраще вивченим є гніздовий комплекс. Гніздова орнітофауна Парку досить різноманітна, та значною мірою представлена видами, що розселилися в степовій зоні. Таксономічно птахи належать до 16 рядів: *Podicipideformes* (1 вид), *Ciconiformes* (6), *Anseriformes* (6), *Falconiformes* (7), *Galliformes* (3), *Gruiformes* (3), *Charadriiformes* (3), *Columbiformes* (4), *Cuculiformes* (1), *Strigiformes* (3), *Caprimulgiformes* (1), *Apodiformes* (1), *Coraciiformes* (2), *Upupiformes* (1), *Piciformes* (4), *Passeriformes* (47).

Гніздова орнітофауна Парку представлена 4 екологічними групами згідно класифікації В.П. Беліка (2000). Переважають за кількістю – лісові (дендрофіли) – 46 та водно-болотяні види (лімнофіли) – 29 %. Птахи урвищ, кар'єрів, споруд (склерофіли) представлені – 15, а степові види (кампофіли) – 10 %. Такий розподіл птахів пояснюється географічним розташування Парку та розподілом і використання його земель.

Новими видами, котрі нещодавно заселили Миколаївську область та досліджену територію, є огар, попелюх, канюк степовий (*Buteo rufinus*), жовна сива, горихвістка чорна (*Phoenicurus ochruros*) та трав'янка чорноголова (*Saxicola torquata*).

На території РЛП «Приінгульський» до цього часу було виявлено 34 види ссавців, які відносяться до 24 родів, 11 родин та 6 рядів.

5. ЗБЕРЕЖЕННЯ ВИДІВ РОСЛИН І ТВАРИН, ПРИРОДНИХ СЕРЕДОВИЩ, ЩО ЗАНЕСЕНІ В ЧИННІ ДЛЯ УКРАЇНИ МІЖНАРОДНІ ПЕРЕЛІКИ

5. 1. Збереження видів флори

Природні комплекси Парку окрім типових компонент містять і рідкісні. Рослинні раритети є окрасою Парку. Про їх наявність та стан існує низка сучасних публікацій (Барановський та ін., 2002; Воронова, 2008; Винокуров, 2014 в; Драбинюк, 2017) Нині на території Парку зростає 40 видів вищих судинних рослин, які занесені до різноманітних охоронних списків (Червона книга України, Додаток Бернської конвенції та ін.) (табл. 5). Всі вони належать до відділу Покритонасінні.

Оцінка стану видів, що занесені в Червону книгу України, міжнародні та регіональні "червоні" списки та збереження їх популяцій наводиться в таблиці.

Таблиця 5 - Види рослин, що занесені до Червоної книги України, територіальних (адміністративних областей) „червоних” списків, додатків міжнародних конвенцій, Європейського Червоного списку видів тварин і рослин, що знаходяться під загрозою зникнення у світовому масштабі

Група, вид		Червона книга України, категорія	Червоний список Миколаївської обл.	Бернська конвенція, додаток	СІТЕС, додаток	Європ. Червоний список, категорія
Латинська назва	Українська назва					
1	2	3	4	5	6	7
Покритонасінні						
<i>Adonis vernalis</i>	Горицвіт весняний	Н	+			
<i>Adonis wolgensis</i>	Горицвіт волзький	Н				
<i>Amyglatus nana</i>	Мигдаль степовий		+			
<i>Astragalus odessanus</i>	Астрагал одеський	Р				
<i>Astragalus pallescens</i>	Астрагал блідий				+	
<i>Bellevalia sarmatica</i>	Белевалія сарматська		+			
<i>Bulbocodium versicolor</i>	Брандушка різнокольорова	В				

<i>Caragana scythica</i>	Карагана скіфська	В				
<i>Chamaecytisus graniticus</i>	Зіновать гранітна	В			+	
<i>Clematis integrifolia</i>	Ломиніс цілолистий		+			
<i>Crocus reticulatus</i>	Шафран сітчастий	Н				
<i>Dianthus hypanicus</i>	Гвоздика бузька	В		+		+
<i>Eremogone cephalotes</i>	Еремогоне головчаста	Р			+	
<i>Eremogone rigida</i>	Еремогоне жорстка				+	
<i>Fritillaria ruthenica</i>	Рябчик руський	В				
<i>Genista scythica</i>	Дрік скіфський	Н				
<i>Gymnoserium odessanus</i>	Оставник одеський	Н			+	
<i>Gypsophilla collina</i>	Лешиця горбова		+			
<i>Iris halophila</i>	Півники солелюбні		+			
<i>Iris pontica</i>	Півники понтичні	В				
<i>Limonium platyphyllum</i>	Кермек широколистий		+			
<i>Linaria biebersteinii</i>	Льонок Біберштейна				+	
<i>Malus praecox</i>	Яблуня рання		+			
<i>Ornithogalum boucheanum</i>	Рястка Буше	Н				
<i>Pulsatilla pratensis</i>	Сон лучний	Н				
<i>Sedum borissovae</i>	Очиток Борисової		+		+	
<i>Stipa asperella</i>	Ковила шорстка	НВ				
<i>Stipa capillata</i>	Ковила волосиста	Н				
<i>Stipa dasyphylla</i>	Ковила пухнатолиста	В				
<i>Stipa disjuncta</i>	Ковила відокремлена	В				
<i>Stipa granitica</i>	Ковила гранітна	НВ				
<i>Stipa lessingiana</i>	Ковила Лессінга	Н				
<i>Stipa pennata</i>	Ковила пірчаста	В				
<i>Stipa pulcherrima</i>	Ковила найкрасивіша	В				
<i>Stipa tirsia</i>	Ковила вузьколиста	В				
<i>Stipa ucrainica</i>	Ковила українська	Н				
<i>Tulipa hypanica</i>	Тюльпан бузький	В				
<i>Tulipa quercetorum</i>	Тюльпан дібровний	В				
<i>Valeriana stolonifera</i>	Валеріана пагононосна		+			

Таблиця 6 - Чисельність (площа зростання) популяцій рідкісних та зникаючих видів рослин, оцінка стану їх збереження

Назва виду латинською мовою	Чисельність, екз. (площа зростання, га)	Тенденція динаміки	Значущість збереження	Актуальність збереження	Оцінка збереження
1	2	3	4	5	6
Покритонасінні					
<i>Adonis vernalis</i>	1001-10000	Задов.	Пошир.	Передбач.	Добр.
<i>Adonis wolgensis</i>	Понад 1000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Astragalus odessanus</i>	501-1000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Bulbocodium versicolor</i>	1001-10000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Добр.
<i>Caragana scythica</i>	Понад 1000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Chamaecytisus graniticus</i>	251-500	Спорад.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Crocus reticulatus</i>	Понад 10000	Задов.	Пошир.	Передбач.	Добр.
<i>Dianthus hypanicus</i>	501-1000	Зменш.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Eremogone cephalotes</i>	101-250	Спорад.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Fritillaria ruthenica</i>	101-250	Спорад.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Genista scythica</i>	1001-10000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Добр.
<i>Gymnoserium odessanus</i>	1001-10000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Добр.
<i>Iris pontica</i>	501-1000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Добр.
<i>Ornithogalum boucheanum</i>	251-500	Спорад.	На межі	Передбач.	Задов.
<i>Pulsatilla pratensis</i>	Понад 10000	Задов.	Пошир.	Передбач.	Добр.
<i>Stipa asperella</i>	Понад 1000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Stipa capillata</i>	Понад 10000	Задов.	Пошир.	Передбач.	Задов.
<i>Stipa dasyphylla</i>	Понад 1000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Stipa disjuncta</i>	Понад 1000	Спорад.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Stipa graniticola</i>	1001-10000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Stipa lessingiana</i>	Понад 10000	Задов.	Пошир.	Передбач.	Задов.
<i>Stipa pennata</i>	1001-10000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Stipa pulcherrima</i>	Понад 1000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Stipa tirsia</i>	Понад 1000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Stipa ucrainica</i>	1001-10000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Tulipa hypanica</i>	Понад 1000	Задов.	Надзв.	Передбач.	Задов.
<i>Tulipa quercetorum</i>	251-500	Спорад.	На межі	Передбач.	Задов.

5.2. Збереження видів фауни

На території РЛП «Приінгульський» виявлено 31 вид комах із 7 рядів занесених до Червоної книги України. Перелік видів наводився у Літописі природи за 2017 р. (том 10).

Рідкісними видами риб території РЛП є 6, з яких 5 внесені до 3 додатку Бернської конвенції. Один вид (в'язь звичайний) занесений до переліку

рідкісних видів Миколаївської області. Перелік видів наводився у Літописі природи за 2017 р. (том 10).

Серед видів батрахофауни, які у даний час мешкають в межах РЛП всі види внесені до різних природоохоронних списків). Лише 2 види Плазунів, які внесені до Червоної книги України, реєструються в межах РЛП. Це ящірка зелена – *Lacerta viridis* (Linnaeus, 1758) та полоз жовточеревий – *Hierophis caspius* (Gmelin, 1789). Перелік видів наводився у Літописі природи за 2017 р. (том 10).

Орнітофауна Парку порівняно добре представлена в природоохоронних списках різного підкорення. 9,09 % видів занесені до Червоної книги України (ЧКУ), 12,58 % занесені до Регіонального Червоного списку Миколаївської області, 2,80 % занесені до Червоного списку МСОП із категоріями VU, NT, 9,79 % занесені до Червоного списку Європейського союзу, 92,3 % видів занесені до Додатків Бернської конвенції, 44,75 % видів занесені до Додатків Боннської конвенції, 11,18 % занесені до Додатків Вашингтонської конвенції (CITES). Також РЛП «Приінгульський» включений до списку об'єктів «Смарагдової мережі» під № UA0000166. Такі показники підкреслюють цінність регіонального ландшафтного парку, як об'єкта, що охороняє природу басейну р. Інгул (у складі басейну р. Південний Буг). Перелік видів наводився у Літописі природи за 2017 р. (том 10).

Серед важливих орнітологічних гніздових угруповань, що існують на території Парку та прилеглих біотопах, слід визначити наступні:

- 1) поселення чапель та інших водно-болотяних видів на ставках;
- 2) угруповання птахів що гніздяться у насадженнях по берегах та балках;
- 3) поселення міських ластівок на скелі Пугач.

Усі угруповання крім третього, мають в своєму складі «червонокнижні» види. Усі гніздові угруповання протягом 2018 р. знаходилися у задовільному стані.

На території РЛП з зазначеної кількості видів ссавців 15 знаходяться під охороною різноманітних природоохоронних документів. Значну частку складають види Бернської конвенції, кількість яких складає 14. Окрему частку складають види, що внесені як до Червоної книги України так і регіональної Червоної книги. Перелік видів наводився у Літописі природи за 2017 р. (том 10).

Узагальнені дані щодо видів тварин, які охороняються, наводяться у таблицях 7-8.

Таблиця 7 - Перелік видів тварин, що охороняються
(станом на 01.01.2019 року)

Назва виду (укр. лат.)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський черво-ний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Красуня діва <i>Calopteryx virgo</i> (Linnaeus, 1758)	Дибка степова <i>Saga pedo</i> (Pallas, 1771)	Шуліка чорний <i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)	Вечірниця руда <i>Nyctalus noctula</i> Schreber, 1774		Вечірниця руда <i>Nyctalus noctula</i> Schreber, 1774	Дибка степова <i>Saga pedo</i> (Pallas, 1771)	Кумка червоночерев а <i>Bombina bombina</i> Linnaeus,

	Дозорець-імператор <i>Anax imperator</i> Leach, 1815	Жук-олень, рогач звичайний <i>Lucanus cervus</i> (Linnaeus, 1758)	Шуліка чорний <i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)	Вечірниця мала <i>Nyctalus leisleri</i> Kuhl, 1817		Вечірниця мала <i>Nyctalus leisleri</i> Kuhl, 1817	Сатурнія велика <i>Saturnia pyri</i> ([Denis & Schiffermüller], 1775)	1761 Квакша звичайна <i>Hyla arborea</i> Linnaeus, 1758
	Бабка перев'язана <i>Sympetrum pedemontanum</i> (Allioni, 1776)	Поліксена <i>Zerynthia polyxena</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Лунь польовий <i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766)	Нічниця водяна <i>Myotis daubentonii</i> Kuhl, 1817		Нічниця водяна <i>Myotis daubentonii</i> Kuhl, 1817	Поліксена <i>Zerynthia polyxena</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Ропуха сіра <i>Bufo bufo</i> Linnaeus, 1758
	Ірис плямистий <i>Iris polystictica</i> (Fischer-Waldheim, 1846)	Вусач земляний хрестоносець (коренеїд хрестоносець) <i>Dorcadion equestre</i> (Laxmann, 1770)	Лунь лучний <i>Circus pygargus</i> (Linnaeus, 1758)	Кажан [лилик] пізній <i>Eptesicus serotinus</i> Schreber, 1774		Кажан [лилик] пізній <i>Eptesicus serotinus</i> Schreber, 1774	Черепаха болотна <i>Emys orbicularis</i> Linnaeus, 1758	Ропуха зелена <i>Bufo viridis</i> Laurenti, 1768
	Дибка степова <i>Saga pedo</i> (Pallas, 1771)	Махаон <i>Papilio machaon</i> (Linnaeus, 1758)	Канюк степовий <i>Buteo rufinus</i> (Pontoppidan, 1763)	Нетопир звичайний [карлик] <i>Pipistrellus pipistrellus</i> Schreber, 1774		Нетопир звичайний [карлик] <i>Pipistrellus pipistrellus</i> Schreber, 1774	Орап Tадорна <i>ferruginea</i> (Pallas, 1764)	Жаба озерна <i>Pelophylax ridibundus</i> Pallas, 1771
	Стафілін волохатий <i>Emus hirtus</i> (Linnaeus, 1758)	Гірчак європейський <i>Rhodeus amarus</i> (Bloch, 1782)	Балабан <i>Falco cherrug</i> (Gray, 1834)	Нетопир середземно-морський [білосмугий] <i>Pipistrellus kuhlii</i> Kuhl, 1817		Нетопир середземно-морський [білосмугий] <i>Pipistrellus kuhlii</i> Kuhl, 1817	Лунь польовий <i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766)	Черепаха болотна <i>Emys orbicularis</i> Linnaeus, 1758
	Жук-олень, рогач звичайний <i>Lucanus cervus</i> (Linnaeus, 1758)	Щипавка звичайна <i>Cobitis taenia</i> Linnaeus, 1758	Журавель сірий <i>Grus grus</i> (Linnaeus, 1758)				Дрохва <i>Otis tarda</i> (Linnaeus, 1758)	Ящірка прудка <i>Lacerta agilis</i> Linnaeus, 1758
	Вусач земляний хрестоносець (коренеїд хрестоносець) <i>Dorcadion equestre</i> (Laxmann, 1770)	В'юн звичайний <i>Misgurnus fossilis</i> (Linnaeus, 1758)	Дрохва <i>Otis tarda</i> (Linnaeus, 1758)				Сорокопуд сірий <i>Lanius excubitor</i> (Linnaeus, 1758)	Вуж звичайний <i>Natrix natrix</i> Linnaeus, 1758
	Махаон <i>Papilio machaon</i> (Linnaeus, 1758)	Сом європейський <i>Silurus glanis</i> Linnaeus, 1758	Кулик-довгоніг <i>Himantopus himantopus</i> (Linnaeus, 1758)				Сліпак подільський <i>Spalax zemni</i> Erxleben, 1777	Вуж водяний <i>Natrix tessellata</i> Laurenti, 1768
	Подалірій <i>Iphiclydes podalirius</i> (Linnaeus, 1758)	Бичок головач <i>Neogobius kessleri</i> (Günther, 1861)	Сова болотяна <i>Asio flammeus</i> (Pontoppidan, 1763)				Ховрах крапчастий <i>Spermophilus suslicus</i> Linnaeus 1758	Сліпак подільський <i>Spalax zemni</i> Erxleben, 1777
	Поліксена <i>Zerynthia polyxena</i> ([Denis et Schiffermüller], 1775)	Кумка червоночерева <i>Bombina bombina</i> Linnaeus, 1761	Совка <i>Otus scops</i> (Linnaeus, 1758)				Видра <i>Lutra lutra</i> Linnaeus, 1758	Ховрах крапчастий <i>Spermophilus suslicus</i> Linnaeus 1758
	Сатир залізний <i>Hipparchia statilinus</i> (Hufnagel, 1766)	Квакша звичайна <i>Hyla arborea</i> Linnaeus, 1758	Вовк <i>Canis lupus</i> Linnaeus, 1758					Видра <i>Lutra lutra</i> Linnaeus, 1758
	Синявець Бавій <i>Pseudophilotes bavicus</i> (Eversmann, 1832)	Ропуха сіра <i>Bufo bufo</i> Linnaeus, 1758	Видра <i>Lutra lutra</i> Linnaeus, 1758					
	Бражник дубовий <i>Marumba quercus</i> ([Denis & Schiffermüller], 1775)	Ропуха зелена <i>Bufo viridis</i> Laurenti, 1768						
	Бражник мертва голова <i>Acherontia atropos</i> (Linnaeus,	Жаба озерна <i>Pelophylax ridibundus</i> Pallas,						

	1758)	1771						
	Бражник скабіозовий <i>Hemaris tityus</i> (Linnaeus, 1758)	Черепаха болотна <i>Emys orbicularis</i> Linnaeus, 1758						
	Сатурнія велика <i>Saturnia pyri</i> ([Denis & Schiffermüller], 1775)	Ящірка прудка <i>Lacerta agilis</i> Linnaeus, 1758						
	Сатурнія мала <i>Eudia pavonia</i> (Linnaeus, 1758)	Ящірка зелена <i>Lacerta viridis</i> (Linnaeus, 1758)						
	Совка сокиркова <i>Periphanes delphinii</i> (Linnaeus, 1758)	Вуж звичайний <i>Natrix natrix</i> Linnaeus, 1758						
2	Стрічка ордєнська малинова <i>Catocala sponsa</i> (Linnaeus, 1767)	Вуж водяний <i>Natrix tessellata</i> Laurenti, 1768						
4	Красик веселий <i>Zygaena laeta</i> (Hübner, 1790)	Полоз жовточеревий <i>Hierophis caspius</i> (Gmelin, 1789)						
2	Сколія-гігант <i>Megascolia maculata</i> (Drury, 1773)	Огар <i>Tadorna ferruginea</i> (Pallas, 1764)						
2	Сфєкс рудуватий <i>Sphex funerarius</i> Gussakovskij, 1934	Шуліка чорний <i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)						
2	Лярра анафємська <i>Larra anathema</i> (Rossi, 1790)	Шуліка чорний <i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)						
2	Мелітурга булавовуса <i>Melitturga clavicornis</i> (Latreille, 1806)	Лунь польовий <i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766)						
2	Джміль глинистий <i>Bombus argillaceus</i> Smith, 1854	Лунь лучний <i>Circus pygargus</i> (Linnaeus, 1758)						
4	Джміль оперезаний <i>Bombus zonatus</i> Smith, 1854	Канюк степовий <i>Buteo rufinus</i> (Pontoppidan, 1763)						
2	Бджола-тєсляр звичайна <i>Xylocopa valga</i> Gerstaecker, 1872	Балабан <i>Falco cherrug</i> (Gray, 1834)						
4	Бджола-тєсляр райдужна <i>Xylocopa iris</i> (Christ, 1791)	Журавель сирій <i>Grus grus</i> (Linnaeus, 1758)						
3	Бджола-тєсляр фіолетова <i>Xylocopa violacea</i> (Linnaeus, 1758)	Дрохва <i>Otis tarda</i> (Linnaeus, 1758)						
3	Ктир велетенський <i>Satanas gigas</i> (Eversmann, 1855)	Кулик сорока Haematopus ostralegus (Linnaeus, 1758)						
3	Ящірка зелена <i>Lacerta viridis</i> (Linnaeus, 1758)	Сова болотяна <i>Asio flammeus</i> (Pontoppidan, 1763)						
3	Полоз жовто-черевий <i>Hierophis caspius</i> (Gmelin, 1789)	Совка <i>Otus scops</i> (Linnaeus, 1758)						
3	Огар <i>Tadorna ferruginea</i> (Pallas, 1764)	Сиворакша <i>Coracias garrulus</i> Linnaeus, 1758						
3	Шуліка чорний <i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)	Сорокопуд сирій <i>Lanius excubitor</i> (Linnaeus, 1758)						

3	Шуліка чорний <i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)	Білозубка мала <i>Crocidura</i> <i>suaveolens</i> Pallas, 1811						
3	Лунь польовий <i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766)	Бурозубка звичайна <i>Sorex</i> <i>araneus</i> Linnaeus, 1758						
3	Лунь лучний <i>Circus pygargus</i> (Linnaeus, 1758)	Бурозубка <i>Sorex</i> <i>minutus</i> Linnaeus, 1766мала						
3	Канюк степовий <i>Buteo rufinus</i> (Pontoppidan, 1763)	Вечірниця руда <i>Nyctalus noctula</i> Schreber, 1774						
4	Балабан <i>Falco</i> <i>cherrug</i> (Gray, 1834)	Вечірниця мала <i>Nyctalus leisleri</i> Kuhl, 1817						
4	Журавель сирій <i>Grus grus</i> (Linnaeus, 1758)	Нічниця водяна <i>Myotis</i> <i>daubentonii</i> Kuhl, 1817						
4	Дрохва <i>Otis tarda</i> (Linnaeus, 1758)	Кажан [лилик] пізній <i>Eptesicus</i> <i>serotinus</i> Schreber, 1774						
4	Кулик сорока <i>Haematorus</i> <i>ostralegus</i> (Linnaeus, 1758)	Негопир звичайний [карлик] <i>Pipistrellus</i> <i>pipistrellus</i> Schreber, 1774						
4	Кулик-довгоніг <i>Himantopus</i> <i>himantopus</i> (Linnaeus, 1758)	Негопир середземно- морський [білосмугий] <i>Pipistrellus kuhlii</i> Kuhl, 1817						
4	Сова болотяна <i>Asio</i> <i>flammeus</i> (Pontoppidan, 1763)	Ховрах крапчастий <i>Spermophilus</i> <i>suslicus</i> Linnaeus 1758						
4	Совка <i>Otus scops</i> (Linnaeus, 1758)	Вовк <i>Canis lupus</i> Linnaeus, 1758						
4	Сиворакша <i>Coracias garrulus</i> Linnaeus, 1758	Куниця <i>Martes</i> <i>foina</i> Erxleben 1777кам'яна						
4	Сорокопуд сирій <i>Lanius excubitor</i> (Linnaeus, 1758)	Ласка звичайна <i>Mustela nivalis</i> Linnaeus 1758						
4	Вечірниця руда <i>Nyctalus noctula</i> Schreber, 1774	Борсук звичайний <i>Meles</i> <i>meles</i> Linnaeus, 1758						
5	Вечірниця мала <i>Nyctalus leisleri</i> Kuhl, 1817	Тхір степовий <i>Mustela</i> <i>eversmanni</i> Linnaeus 1758						
5	Нічниця водяна <i>Myotis daubentonii</i> Kuhl, 1817	Видра <i>Lutra lutra</i> Linnaeus, 1758						
5	Кажан [лилик] пізній <i>Eptesicus</i> <i>serotinus</i> Schreber, 1774	Заєць сирій [русак] <i>Lepus</i> <i>europaeus</i> Pallas, 1778						
5	Негопир звичайний [карлик] <i>Pipistrellus</i> <i>pipistrellus</i> Schreber, 1774	Козуля європейська <i>Capreolus</i> <i>capreolus</i> Linnaeus, 1758						
5	Негопир середземно- морський [білосмугий] <i>Pipistrellus kuhlii</i> Kuhl, 1817							
5	Сліпак подільський <i>Spalax zemni</i>							

	Erxleben, 1777								
	Ховрах крапчастий <i>Spermophilus suslicus</i> Linnaeus 1758								
	Тхір степовий <i>Mustela eversmanni</i> Linnaeus 1758								
	Видра <i>Lutra lutra</i> Linnaeus, 1758								
Усього	58	53	13	6			6	11	12

Таблиця 8 - Перелік видів тварин,
які охороняються і які з'явилися чи зникли за останні три роки

Назва виду	З'явилися			Зникли			Причина		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
1	2			3			4		
<i>Orop Tadorna ferruginea</i> (Pallas, 1764)	<i>Orop Tadorna ferruginea</i> (Pallas, 1764)						Пристосування до умов місцевості, відсутність полювання		

5.3. Збереження природних екосистем, природного біорізноманіття та раритетної флори і фауни Парку

Дільність РЛП за напрямком щодо збереження типових та унікальних видів рослин і тварин була направлена на збереження природних екосистем, природного біорізноманіття та раритетної флори і фауни, а саме:

1. Збереження весняних ефемероїдів від збору на букети.
2. Збереження ковилових угруповань.
3. Моніторинг за станом рослинних угруповань з метою регламентації випасу та сінокосіння на землях запасу Парку.
4. Обстеження та картування місць поширення рідкісних видів рослин і тварин, у т.ч. Смарагдової мережі на території Парку.
5. Дослідження популяційних характеристик видів рослин і тварин.
6. Покращення системи управління аматорським та спортивним рибальством
7. Відновлення популяції аборигенних видів риб Софіївського водосховища та ін.

Проведено 101 рейд, у т. ч. 48 самостійних комплексних рейди щодо виявлення порушень заповідного режиму, а також 53 спільних рейдів з представниками Державної екологічної інспекції України в Миколаївській області, Управлінням державного агентства рибного господарства у Миколаївській області, Новобузького районного сектору головного управління державної служби надзвичайних ситуацій України у Миколаївській області, інспекторами поліції, добровільними громадським об'єднанням. Тривала співпраця з громадською організацією «Інгул

Новобузького району Миколаївської області», члени якої є громадськими інспекторами з охорони довкілля, проводилося спільне патрулювання території.

Видано 429 інформаційних попереджень, 5 приписів. На території РЛП виявлено 77 правопорушень, на суміжній території - 1. Складено 77 протоколів. Матеріали передано до суду з 48 правопорушень, з них по 2 відкрито кримінальне провадження, 1 комплект матеріалів відправлено на досудове доопрацювання.

Відшкодовано збитків на суму 160442,8 грн. накладено штрафів на суму 2499,0 грн., з них на суміжних з РЛП територіях відшкодовано збитків на суму 1405,8 грн., накладено штрафів на суму 170,0 грн.

Розроблено та виконано плани спільних заходів на пожежебезпечний період 2018 р. з Новобузьким лісництвом ДП «Баштанське лісове господарство» та Новобузьким районним сектором головного управління державної служби надзвичайних ситуацій України у Миколаївській області.

Діяло 2 спільні оперативні групи Новобузького лісництва та РЛП «Приінгульський для мобільного реагування у випадку пожежі.

Проведено поточний ремонт 3 рекреаційних дільниць, 18 інформаційних знаків та аншлаків, в т.ч. на протипожежну тематику. Реалізовано періодичний збір та вивезення сміття з місць відпочинку населення.

Проведено щорічні спільні з працівниками Новобузької дільниці групового водопроводу акції: «Посади дерево», «Посади дерево миру», заходи щодо благоустрою окремих ділянок Софіївського водосховища.

Сидоріка Ю.А., співробітник Миколаївського рибоохоронного патруля, провів лекцію для дільничних інспекторів РЛП на тему «Охорона водних біоресурсів».

Працівники служби державної охорони РЛП «Приінгульський» долучалися до заходів з ремонту адміністративного приміщення РЛП.

6.АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ

Одним із потенційних джерел впливу на стан регіонального ландшафтного парку (РЛП) «Приінгульський» є промайданчик № 3 ПрАТ «Микитівський гранітний кар'єр». Він розміщується в с. Софіївка Новобузького району Миколаївської області та безпосередньо межує з територією РЛП, що є природоохоронною рекреаційною установою. РЛП «Приінгульський» площею 3,2 тис. га створено 2002 р. з метою збереження ділянки долини р. Інгул. Межі РЛП встановлено на місцевості 2010 р. 1/3 земель відведені в постійне користування РЛП.

Основними чинниками негативного впливу на РЛП «Приінгульський», які розміщені за межами парку, є такі: сільськогосподарська діяльність на суміжних землях (із загального периметру РЛП, що становить 160 км майже

85 % займають орні землі); водовідведення стічних вод в р. Інгул ОКВП «Дніпро-Кіровоград» (вплив зверху по течії), стоки з м. Новий Буг; гірничодобувне виробництво ПрАТ «Микитівський гранітний кар'єр» проммайданчик № 3.

Проммайданчик № 3 спеціалізується на розробці родовищ природних гранітів для отримання щебеневої продукції різних фракцій. Введений в експлуатацію 1978 р. Річний обсяг видобування щебеню становить 300 тис. м³. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря здійснюється 54 стаціонарними джерелами, які є неорганізованими. Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря складає 78,61154 т/рік, у т.ч.: заліза та його сполук – 0,00162 т/рік, мангану та його сполук – 0,00018 т/рік, речовин у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом – 78,49858 т/рік, діоксиду азоту – 0,06150 т/рік, сірководню – 0,00004 т/рік, оксиду вуглецю – 0,03690 т/рік, не метанових летких органічних сполук – 0,01270 т/рік, ксилолу – 0,00002 т/рік. Джерела організованих та залпових викидів на підприємстві відсутні.

За допомогою програми SAS.Планета визначено, що приблизно 53 га території РЛП «Приінгульський» потрапляє в санітарно-захисну зону (СЗЗ) кар'єру, що становить 1,6 % від загальної площі РЛП. За 80 м від межі СЗЗ знаходиться найближча рекреаційна ділянка та екостежка.

7. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

7.1. Основні підсумки наукової та еколого-освітньої діяльності

Проведено більше 22 еколого-просвітницьких заходів та практичних природоохоронних акцій, а саме: 13 заходів для школярів із сіл, прилеглих до території парку та м. Новий Буг, 6 практичних природоохоронних акцій, 1 виставку малюнків, 1 обласне зібрання працівників установ ПЗФ, 1 тематичну робочу зустріч представників місцевих громад, та низку тематичних бесід з відпочивальниками та ін.

Таблиця 9 – Інформація про проведені освітні, просвітні та природоохоронні заходи

Дата	Назва заходу	Місце проведення/учасники
Еколого-освітні, просвітні заходи		
31.01.2018	Захід на тему «Водно-болотні угіддя для зменшення впливу стихійних лих»	Новобузька ЗОШ І-ІІ н. №9, учні 5-6 класів
31.01.2018	Захід на тему «Водно-болотні угіддя для зменшення впливу	Новобузька ЗОШ І-ІІ н. №9, учні 7-8 класів

	стихійних лих»	
18.04.2018	Захід на тему «Збережемо первоцвіти»	Новобузька ЗОШ І-ІІІ н..№7, учні 5-6 класів
18.04.2018	Захід на тему «Збережемо первоцвіти»	Новобузька ЗОШ І-ІІІ н..№7, учні 7-9 класів
22.05.2018	Захід на тему: «Майбутнє біорізноманіття- залежить від нас»	Новобузька ЗОШ І-ІІ н.. №9, учні 5-6 класів
22.05.2018	Захід на тему: «Майбутнє біорізноманіття- залежить від нас»	Новобузька ЗОШ І-ІІ н.. №9, учні 7-9 класів
27.09.2018	Квест до Дня туризму «Загадкове Приінгулля».	Новобузька гімназія І-ІІІ н., учні 6 класу
27.09.2018	Квест до Дня туризму «Загадкове Приінгулля».	Новобузька гімназія І-ІІІ н., учні 5 класу
24.10.2018	Захід на тему: «Всесвітній день чорного моря»	Березнегуватська ЗОШ І-ІІІ н., учні 5-7 класів
28.11.2018	Захід на тему: «Звірі та птахи Приінгулля».	Новобузька ЗОШ І-ІІІ н..№1, учні 6 класу
28.11.2018	Захід на тему: «Звірі та птахи Приінгулля».	Новобузька ЗОШ І-ІІІ н..№1, учні 7 класу
28.11.2018	Захід на тему: «Звірі та птахи Приінгулля».	Березнегуватська ЗОШ І-ІІІ н., учні 5-9 класів
листопад-грудень	Захід в Новобузькій школі мистецтв щодо створення малюнків-експонатів для візит-центру РЛП «Приінгульський»	РЛП «Приінгульський», Новобузька школа мистецтв. Учні класів образотворчого мистецтва.
Практичні природоохоронні акції та заходи		
10-16.04.18	Акція «День зустрічі птахів» (бесіди, екологічні ігри, конкурс малюнків, виготовлення годівничок для птахів)	Новобузька ЗОШ І-ІІ н.. №9
березень-квітень	Акція «Посади дерево» з нагоди Всеукраїнського дня довкілля	РЛП «Приінгульський», Новобузька дільниця н. пового водопроводу
20.04.2018	Акція «Посади дерево миру»	РЛП «Приінгульський», Новобузька дільниця н. пового водопроводу
23.04.2018 та періодично протягом рекреаційного сезону	Заходи з благоустрою ділянок, парку «Родінський заріжок», «Порожки», «Криве» та н., приведення їх в належний санітарно-естетичний стан	РЛП «Приінгульський», Новобузька дільниця н. пового водопроводу
18.10.2018	Посадка саджанців, прибирання берегової смуги, активний відпочинок	РЛП «Приінгульський», учні та вчителі Кам'янської школи
жовтень	Посадка жолудів дубу на земельній ділянці, яка знаходиться у постійному користуванні РЛП	РЛП «Приінгульський»
Інше		
06.07.2018	Відзначення дня працівника природно-заповідної справи на території РЛП (круглий стіл,	РЛП «Приінгульський», представники установ ПЗФ області

	екскурсії та ін.)	
грудень	Виставка малюнків вихованців Новобузької школи мистецтв у візит-центрі РЛП	РЛП «Приінгульський», відвідувачі
21.12.2018	Робоча зустріч щодо розвитку зеленого туризму у миколаївському Приінгуллі	РЛП «Приінгульський», С. Підмогильний, Т. Чичкалюк, голови сільрад

У рамках співпраці РЛП та Новобузької дитячої школи мистецтв на чолі з директором Євдокимовою Л.Т. підготовлено 9 малюнків для експонування у візит-центрі РЛП.

З нагоди Дня працівника природно-заповідної справи на території РЛП «Приінгульський» проведено захід для працівників природно-заповідної справи (учасники – представники установ природно-заповідного фонду області, облдержадміністрації та ін.). Проведені круглий стіл щодо створення візит-центрів РЛП, тематична екскурсія.

Підготовлено презентації до міжнародного дня водно-болотних угідь, про первоцвіти, біорізноманіття території РЛП, річки, що протікають по території РЛП, водоплавних птахів, що мешкають в Приінгуллі, садибу Тропіних тощо.

Продовжено підготовку та поширення електронного видання РЛП «Приінгульський бюлетень», яке електронною поштою розсилалося по школам Новобузького району. Підготовлено 5 випусків.

Працівниками РЛП велася офіційна сторінка РЛП в соціальній мережі Фейсбук <https://www.facebook.com/Pryingulsky.Park>, де розміщено 141 замітку. Кількість вподобань сторінки збільшилася до 922.

В районній газеті «Вперед» надруковано 17 статей.

Проведено 16 екскурсій. За регіональним принципом розподіл екскурсантів такий: м. Миколаїв - 1, м. Новий Буг та прилеглі села – 15.

На постійній основі здійснювалися консультації з потенційними відвідувачами парку, туристичними фірмами для популяризації РЛП як туристичного об'єкту.

Надано підтримку у проведенні трьох регіональних змагань рибалок на Софіївському водосховищі, а саме: під егідою Миколаївської обласної федерації риболовного спорту (1-2 вересня, 22-23 вересня); змагання зі спортивної риболовлі "Рибальські ігри", основний організатор – ТМ «Флагман рибалка» України (6-7 жовтня). Розташування базового табору рибалок-спортсменів - правий берег водосховища від с. Новорозанівка до острова.

Ознайомлено учасників всеукраїнських змагань з підводного спорту (акватлон, відкрита вода, III ранг), що відбулися на суміжній з РЛП території - Новоантонівському гранітному кар'єрі, про природоохоронне значення РЛП «Приінгульський» (21.07.2018).

Проаналізовано матеріали польових спостережень сезону 2017 р., які узагальнено у Літописі природи (том X).

За даними досліджень 2017 р. оновлено список флори судинних рослин РЛП, створено картосхему поширення рідкісних видів рослин на території

парку. Укладено інформацію про РЛП до атласу ПЗФ Миколаївської області. Підготовлено методичні рекомендації щодо вивчення популяції оставника одеського.

Укладено рукопис «Пам'ятки археології на території регіонального ландшафтного парку «Приінгульський» та його околиць. Додаток 1.

У квітні-липні проведено маршрутне обстеження території парку, фотозйомку, дослідження популяцій рідкісних видів (брандушки різнобарвної, оставника одеського, дроку скіфського), практичні заняття зі співробітниками парку по веденню спостережень в природі за розробленими методиками, визначення рослин.

З метою вивчення складу та будови ценозів виконано 24 геоботанічні описи. Закладено 3 постійні пробні площі для вивчення динаміки популяцій рідкісних видів.

До списку судинних видів рослин внесено 15 нових видів. Наразі, у флорі РЛП налічується понад 710 видів рослин.

Виявлено нові локальні популяції видів Червоної книги України: карагани скіфської, рябчика руського, рястки Буше. Гербарій поповнено новим матеріалом, проведено визначення рослин.

Для популяризації знань про різноманіття судинних видів рослин на території РЛП «Приінгульський» у фейсбук-групі «Флора України» розміщено інформацію щодо рослин, які зростають на території парку.

Співробітники парку очно та заочно брали участь більш, ніж в 10 науково-практичних заходах всеукраїнського та регіонального рівня, наприклад, тренінгу "Регіональний туризм як каталізатор розвитку Причорномор'я", організований [Kyiv Dialogue](#) (21.04.2018); семінар «Імплементация Оселищної директиви Європейського Союзу: флора» (15-18 травня с.Мигія на базі НПП «Бузький Гард»); 15.11.2018 - у «Туристичній майстерні Миколаївщини», під час якої налагоджено співпрацю з координатором «Зелених шляхів в Україні», Українською асоціацією активного та екологічного туризму; 04.12.2018 – у засіданні районного круглого столу на тему «Екологія починається з чистої домівки і завершується другим життям відходів» (м. Новий Буг) та ін.

Проведено 2 засідання науково-технічної ради РЛП.

Проведено аналіз інформації щодо садиби О. Тропіна, яка зібрана краєзнавцями Швець В.В., Генчевим В.В., яка є корисною для оформлення візит-центру РЛП. Знайдено нащадків роду Тропіних. Підготовлено цикл заміток про археологічні дослідження в Приінгуллі, які розміщено на сторінці парку у Фейсбук.

21 лютого взято участь в робочій нараді щодо подальших робіт з погодження проекту організації території РЛП «Приінгульський», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів.

У рамках співпраці з ПП «Центр екологічного управління» підготовлено спеціалізованою установою ортофотоплан ділянки РЛП від Софіївського мосту до південної межі парку, що є важливим для планування

рекреаційної інфраструктури, у т.ч. навколо адміністративних приміщень РЛП в с. Щасливе.

Налагоджено співпрацю з авторами карти природно-заповідного фонду України на OSM (OpenStreetMap). Як результат, відкориговано на OSM межі РЛП «Приінгульський», що доступно у вільному перегляді з інтернет-ресурсів.

Проведено визначення рослин, підготовлено текстові та фотоматеріали для оформлення стендів для візит-центру.

Тривала співпраця з науковим куратором – Чорноморським національним університетом ім. П. Могили (кафедра екології та раціонального природокористування), ПП «Центр екологічного управління», м. Мелітополь. Налагоджено співпрацю з С. Підмогильним, координатором з розвитку мережі зелених шляхів (Greenways) в Україні (м. Київ), з Об'єднанням Любельських ландшафтних парків - підготовлено спільну статтю про РЛП «Приінгульський» у Любельському виданні (Любельське воєводство, Польща).

Видано та підготовлено 5 тез доповідей та статей, а саме:

- *Ковалевич В.В., Романенко А.В* Вплив проммайданчику № 3 ПрАТ «Микитівський гранітний кар'єр» на регіональний ландшафтний парк «Приінгульський» / Екологічна безпека держави: тези доповідей XII Всеукраїнської науковопрактичної конференції молодих учених і студентів, присвяченої пам'яті професора Я.І.Мовчана (з міжнародною участю). м. Київ, 19 квітня 2018 р., Національний авіаційний університет / редкол. О. І. Запорожець та ін. – К. : НАУ, 2018. – С. 162-163.
- *Куценко С.В., Романенко А.В.* Про створення еколого-освітнього центру регіонального ландшафтного парку «Приінгульський» / Комплексне збереження історико-культурної та природної спадщини у заповідних об'єктах : Всеукраїнська науково-практичної конференція : матеріали, м. Очаків, 10-11 травня 2018 р. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. – 24-27 с.
- Романенко М.М., Куценко С.В., Романенко А.В. Регіональні ландшафтні парки Миколаївської області / Заповідна справа у Степовій зоні України (до 50-річчя створення Луганського природного заповідника, 70-річчя стрільцівського степу, 10-річчя трьохізбенського степу і 90-річчя провальського степу) ./ серія: «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 10. – К.: видавець Бихун В.Ю., 2018 – С. 112-115.
- Куценко С.В. Становлення регіонального ландшафтного парку «Приінгульський» до XI Міжнародної інтернет-конференції «Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики», Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій, 22-24 січня 2019 р.
- Матеріали для збірника наукових публікацій, присвячених поширенню видів рослин, які знаходяться під охороною Червоної книги України,

Бернської конвенції (Резолюція 6), а також рідкісних оселищ, включених до Резолюції 4 Бернської конвенції.

Налагоджено співпрацю з Баштанським краєзнавчим музеєм з питань щодо надання консультацій з оформлення експонатів у візит-центрі, планування екскурсій, облаштування будинку Тропіних.

Проведено переговори з начальником Інгульської експедиції (1965-1968 рр.) В.Нікітіним, який проводив археологічні розкопки на сучасній території РЛП до заповнення Софіївського водосховища. Отримано важливу краєзнавчу інформацію та фотоматеріали.

Підтримується офіційні сайт, сторінка у Facebook.

Вжито заходів щодо звільнення регіонального ландшафтного парку «Приінгульський» від сплати земельного податку на 2018 рік, за земельні ділянки, які знаходяться в постійному користування РЛП загальною площею 1033,9090 га. Отримано відповідні рішення органів місцевого самоврядування.

Взято участь у засіданні координаційної ради при облдержадміністрації з питань реалізації Комплексної програми охорони довкілля Миколаївської області на 2018-2020 роки (14.06.2018). Прозвітовано про основні результати роботи за 2017 р.

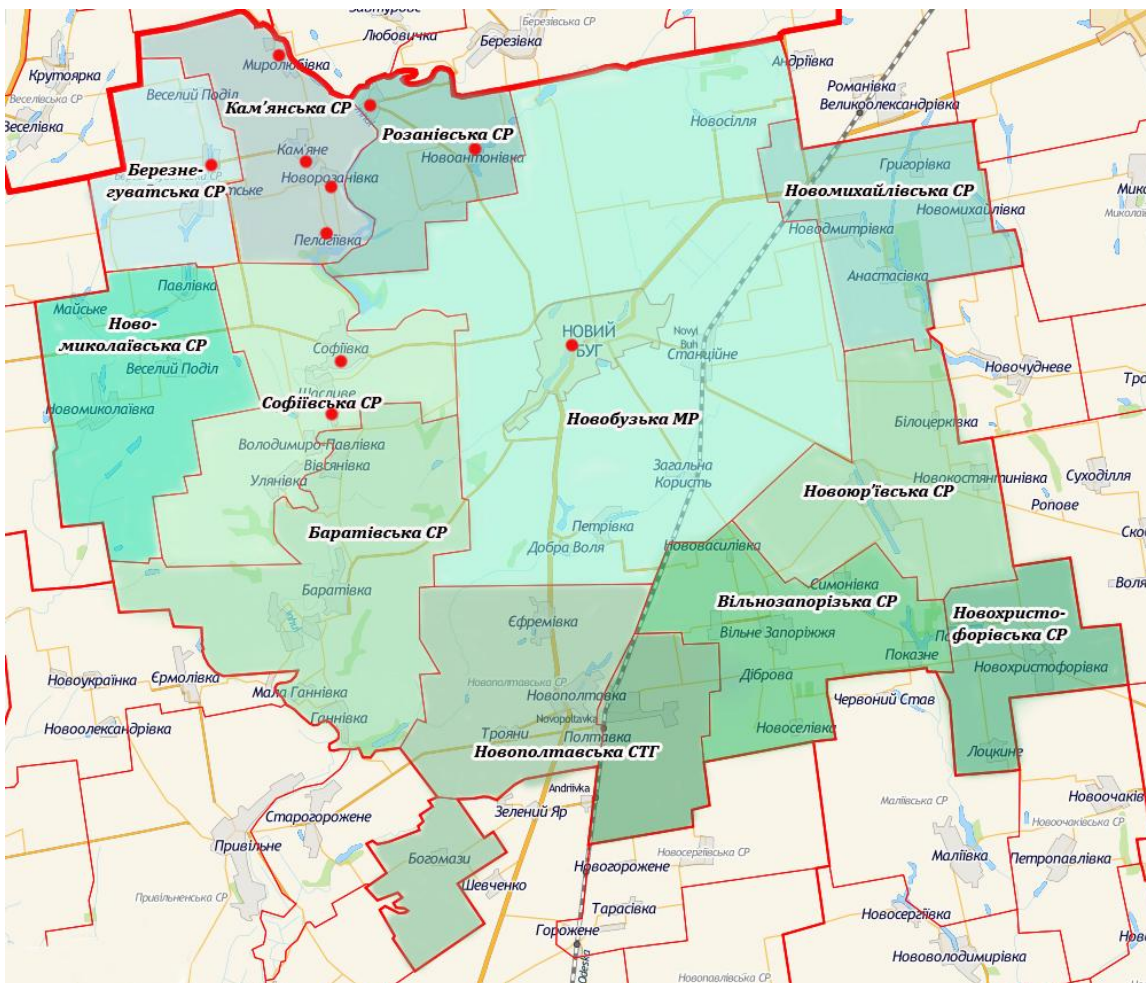
Виконано частину робіт з реконструкції адміністративних приміщень РЛП, розташованих в с.Щасливе. Відремонтовано 158 м² приміщення, у т.ч.: 72 м² – виділено 190,0 тис. грн., головний розпорядник коштів департамент економічного розвитку та регіональної політики ОДА; 86 м² - виділено 306,25 тис. грн., розпорядник коштів управління екології та природних ресурсів ОДА). Усього на ремонт освоєно 496,25 тис. грн.

Вживалися заходи щодо облаштування еколого-освітнього центру РЛП (джерело фінансування – обласний бюджет відповідно до Комплексної програми охорони довкілля Миколаївської області на 2018-2020 роки). Для забезпечення діяльності еколого-освітнього центру РЛП придбано інтерактивну пісочницю, ноутбук, екран для проектора, стенди та інші пристосування.

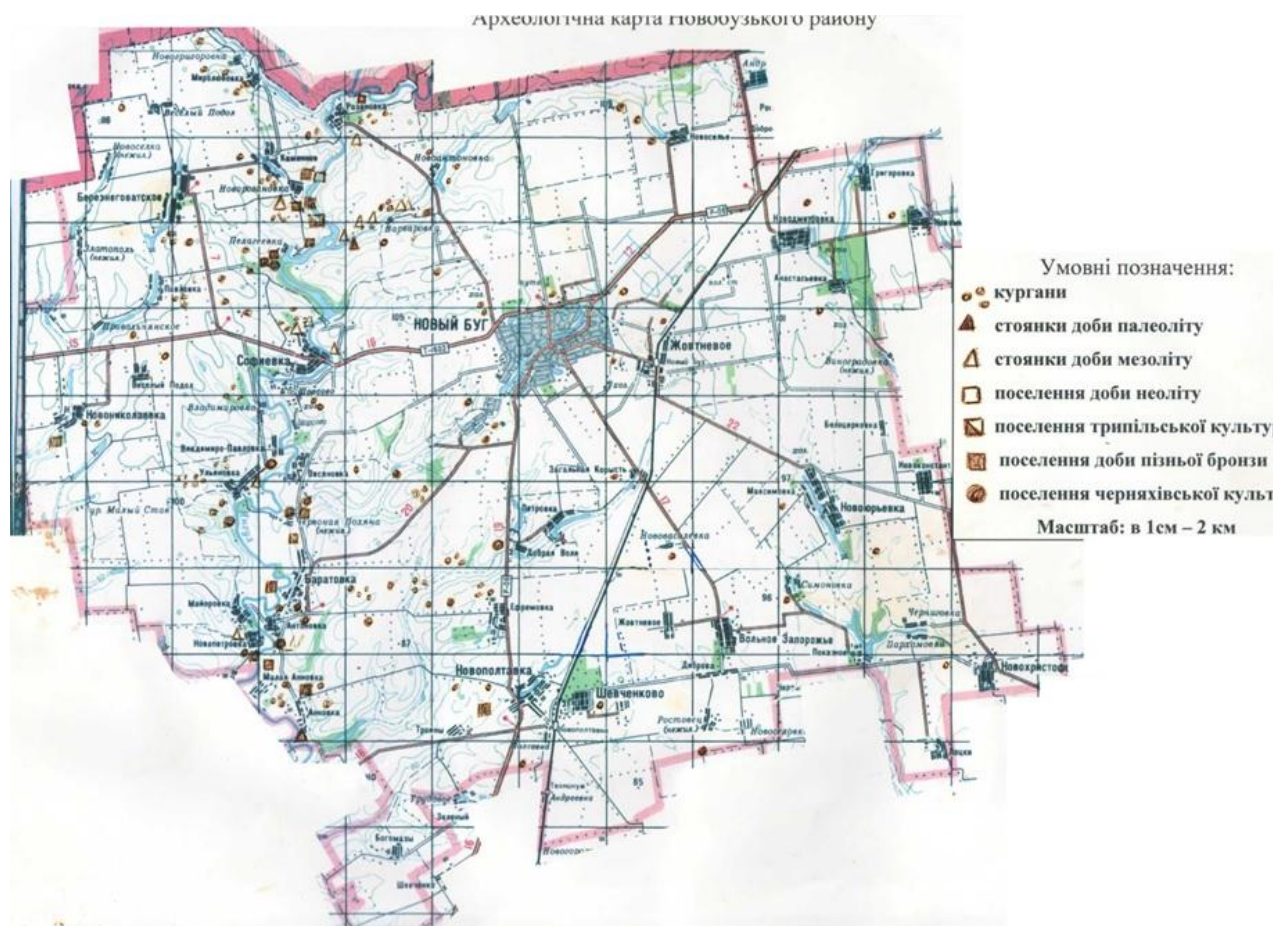
У 2,8 рази збільшено суму власних надходжень порівняно з 2017 р. Проведено робочу нараду на тему «Розвиток зеленого туризму миколаївського Приінгулля». Учасники – голови Софіївської, Кам'янської сільських рад, представники Новобузької райдержадміністрації, м. Новий Буг, працівники РЛП, експерти з м. Київ і Миколаїв. Обговорено питання щодо бачення розвитку туризму в Приінгуллі, намічено спільні заходи на наступний рік.

Природно-заповідний фонд України
Регіональний ландшафтний парк «Прінгульський»

**ПАМ'ЯТКИ АРХЕОЛОГІЇ
НА ТЕРИТОРІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ
«ПРИНГУЛЬСЬКИЙ» ТА ЙОГО ОКОЛИЦЬ**

Каталог підготовлено за матеріалами видання Пам'ятки археології Новобузького району [Текст] : (Каталог-довідник) / В.Б. Гребенников, В. В. Генчев, С. М. Яценко. - Новий Буг : [б. и.], 2011. - 59 с. : ілюстр. - Бібліогр.: с. 45-46.

ЗМІСТ

Передмова.....	
Пам'ятки архелогії:	
с. Березнегуватське	
с. Кам'яне	
с. Миролюбівка	
с. Новорозанівка	
с. Пелагіївка	
с. Варварівка (нежиле)	
с. Новоантонівка	
с. Розанівка	
с. Софіївка	
с. Щорсове	

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. БЕРЕЗНЕГУВАТСЬКЕ

29.1. Курганний могильник №1 розташований за 1,5 км на південь від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Складається з 3 курганів висотами від 2 до 1 м, діаметрами від 50 до 25 м. Насипи розорюються (14). Рішення № 216 (925).

30.2. Курганний могильник № 2 розташований у 4 км на південь від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Складається з 2 курганів висотами по 1,8 м, діаметрами 40 і 30 м. Насипи розорюються (14). Рішення № 216 (927).

31.3. Курган №1 розташований в 1 км на південний схід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 3 м, діаметр 30 м. Насип задернований (14). Рішення № 216 (924).

32.4. Курган № 2 розташований у 5 км на південь від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 2 м, діаметр 50 м. Насип розораний (14). Рішення № 216 (926).

33.5. Курган № 3 розташований за 7 км на південь від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 0,5 м, діаметр 25 м. Насип розораний (14). Рішення № 216 (928).

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. КАМ'ЯНЕ

38.1. Курганний могильник № 1 розташований у 1 км на південь від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Складається з 3 курганів висотами від 3,5 до 1,5 м, діаметрами від 65 до 25 м. Насип більшого задернований інші розорюються (14). Рішення №216 (951).

39.2. Курганний могильник № 2 розташований у 2,2 км на північний схід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований ДІОПК у 2003 р. Складається з 2 курганів висотами по 0,5 м, діаметрами по 25 м. Насипи розорюються (17). Наказ № 276 (104).

40.3. Курган № 1 розташований у 1 км на захід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 3 м, діаметр 70 м. Насип задернований (14). Рішення № 216 (949).

41.4. Курган № 2 розташований у 1 км на південний захід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 1 м, діаметр 30 м. Насип розораний (14). Рішення № 216 (950).

42.5. Курган № 3 розташований у 3,2 км на північний схід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований ДІОПК у 2003 р. Висота 0,2 м, діаметр 10 м. Насип розораний (17). Наказ № 276 (105).

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. МИРОЛЮБІВКА

43.6. Курган № 1 розташований у 1 км на захід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 6 м, діаметр 50 м. Насип задернований (14). Рішення № 507 (1074).

44.7. Курган №2 розташований у 0,1 км на південний захід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований ДІОПК у 2003 р. Висота 3 м, діаметр 70 м. Насип задернований (17). Наказ № 276 (101).

45.8. Курган № 3 розташований у 0,4 км на південний захід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований ДІОПК у 2003 р. Висота 1,5 м, діаметр 50 м. Насип розораний (17). Наказ № 276 (102).

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. НОВОРОЗАНІВКА

48.11. Поселення Новорозанівка І. Розташоване в 1 км на південь від села, на заплавної терасі лівого берега р. Інгул, на висоті 8-10 м над рівнем води. Відкрите Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 3 га, культурний шар 0,5-0,8 м. У цьому ж році загоном цієї експедиції (начальник загону Шарафутдінова І. М.) розкопана ділянка загальною площею 750 кв. м. Виявлені 4 наземних споруди, що склалися з декількох прямокутних приміщень, що притулені один до одного, а також одне овальне приміщення. Всі вони розташовувалися двома рядами уздовж річки. Знахідки представлені фрагментами ліпного посуду, кам'яними знаряддями (зернотерки, розтиральники, товкачки, боласи), виробами із кістки (шила, проколки, лошила, знаряддя з лопатки бика зі щербинами по краю), фрагментами кісток тварин. Посуд зазвичай слабопрофільований без орнаменту або з валіком. Розділити їх можна на горщики, миски, сковороди, кришки, кубки і

черпаки. Зустрічається також матеріал епохи неоліту. Датується поселення раннім етапом сабатинівської культури (7). Рішення №216 (960).

49.12. Поселення Новорозанівка II. Розташоване на південно-східній околиці села, на уступі лівого берега р. Інгул, на висоті 4 м від урізання води. Відкрито Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 1,6 га, культурний шар досягає місцями 1,2 м. Розкопки проводилися в цьому ж році загоном вищеназваної експедиції під керівництвом В. І. Непріної. Закладено 3 розкопи загальною площею 400 кв. м. Поселення багат шарове: присутні бугодністровська, середньостогівська, трипільська і сабатинівська культури. Остання знаходилася у верхньому шарі потужністю 0,2 м. Знайдені житла змішаного типу з кам'яною підставою. У житлах і за їх межами знайдена велика кількість кераміки, кісток тварин, кам'яних знарядь (зернотерки, точильний камінь, кременеві скребачки і відщепи). Також виявлений уламок глиняного сопла, кістяні лошила і астрагали. Верхній шар датується розвиненим етапом сабатинівської культури (обіточненський тип) (6). Рішення №216 (963).

50.13. Стоянка Розанівка III розташована на південній околиці села, на другий заплавної терасі правого берега р. Інгул. Відкрита загоном Інгульської експедиції у 1967 р. Площа 0,6 га, культурний шар 0,4-0,5 м. Датована добою мезоліту (4). Рішення №216 (961).

51.14. Поселення Новорозанівка IV. Знаходиться у 800 м на північ від села, на крутому схилі лівого берега р. Інгул. Відкрито Інгульською експедицією в 1967 р. Площа поселення приблизно 0,5 га, культурний шар 0,6 м. Зібраний підйомний матеріал. Датується добою пізньої бронзи (19). Рішення №216 (962).

52.15. Поселення Новорозанівка V розташовано у 600 м на північ від села, у заплаві лівого берега р. Інгул. Відкрито Інгульською експедицією в 1967 р. Площа 0,6 га, культурний шар 0,3 м. Датовано добою неоліту (5). Рішення №216 (964).

53.16. Курганний могильник, розташований у 1,5 км на південний захід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Спочатку складався з 5 насипів, два з яких були розкопані Інгульською експедицією у 1967 р. Зараз складається з 3 курганів висотами від 2 до 0,5 м, діаметрами від 30 до 10 м. Насипи розорюються (9). Рішення №507 (1089).

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. ПЕЛАГІЇВКА

54.17. Поселення Пелагіївка I. Розташоване в 800 м на північний схід від села, на крутому схилі лівого берега р. Інгул. Відкрите Інгульською експедицією у 1967 р. Площа поселення 0,4 га, культурний шар 0,4-0,5 м. Зібраний підйомний матеріал, у тому числі і 37 фрагментів кераміки. Датується добою пізньої бронзи (19). Рішення №216 (968).

55.18. Поселення Пелагіївка II. Знаходиться в 600 м на південь від села, на мису балки і правого берега р. Інгул. Відкрите Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 0,4 га, культурний шар не визначений. Зібрано 10 фрагментів ліпного посуду. Датується добою пізньої бронзи (19). Рішення №216 (967).

56.19. Поселення Пелагіївка III. Розташоване у 1,75 км на південний захід від села, на плато правого берега р. Інгул. Відкрите експедицією ДІОПК у 2003 р. Площа 1,6 га, культурний шар невизначений. Зібрані фрагменти ліпної кераміки. Датується пізньою бронзою (17). Наказ №276 (99).

57.20. Поселення Пелагіївка IV. Розташоване у 1,8 км. на південний захід від села, на плато правого берега р. Інгул. Зафіксоване розвідками ДІОПК у 2003 р. Площа 0,6 га, потужність культурного шару не визначена. Зібрані фрагменти ліпної, грубої гончарної, сіролощеної і амфорної кераміки. Датоване черняхівською культурою (17). Наказ №276 (100).

58.21. Курган №1 розташований у 3 км на захід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 2,5 м, діаметр 30 м. Насип задернований (14). Рішення №216 (965).

59.22. Курган №2 розташований у 3 км на південний захід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 2,4 м, діаметр 40 м. Насип розораний (14). Рішення №216 (966).

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. ВАРВАРІВКА (НЕЖИЛЕ)

92.1. Місцезнаходження Варварівка I. Знаходиться у 800 м від місця впадіння р. Сагайдак у р. Інгул, на високому правому березі р. Сагайдак. Відкрите Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 0,05 га, культурний шар на глибині 4 м, дуже слабкий. Датовано добою мезоліту (2,3). Рішення №216 (944).

93.2. Місцезнаходження Варварівка II. Знаходиться у 1,5 км на південний захід від села, на високому правому березі р. Сагайдак. Відкрите Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 0,05 га, культурний шар на глибині 4 м, дуже слабкий. Датоване добою мезоліту (2,3). Рішення №216 (945).

94.3. Місцезнаходження Варварівка III. Знаходиться у 800 м на північний схід від села, на правому березі р. Сагайдак. Відкрите Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 0,05 га, культурний шар на глибині 3,7 м, дуже слабкий. Датоване добою мезоліту (2,3). Рішення №216 (945).

95.4. Місцезнаходження Варварівка IV. Знаходиться у 100 м вище за течією від пункту Варварівка III, на високому правому березі р. Сагайдак. Відкрите Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 0,25 га, культурний шар на глибині 3,8 м, дуже слабкий. Датоване добою мезоліту (2,3). Рішення №216 (945).

96.5. Поселення Варварівка V. Знаходиться у 100 м на південь від села, на південному пологіму схилі правого берега р. Сагайдак. Відкрите археологічним загоном МКМ у 1965 р. Наступного року обстежене Інгульською експедицією. Площа 0,8 га, культурний шар 0,3-0,5 м. На поселенні зустрічається кераміка пізньої бронзи. Зібраний підйомний матеріал, якій датує пам'ятку черняхівською культурою (2). Рішення №216 (947).

97.6. Місцезнаходження Сагайдак розташовано на правому березі р. Сагайдак у місці її впадіння у р. Інгул. Відкрите розвідувальним загоном МКМ у 1965 р. Обстежене загоном Інгульської експедиції у 1967 р. Площа та культурний шар не визначені. Зібрано 120 кременевих знарядь кукрекського типу, які датують пам'ятку пізнім етапом мезоліту (3).

98.7. Стоянка Сагайдак I розташована у 200 м вище від місця впадіння р. Сагайдак в р. Інгул, на високому лівому березі р. Сагайдак. Відкрите розвідувальним загоном МКМ у 1965 р. Розкопки проведені Інгульською експедицією у 1967 р. В ході них виявлено 3 культурних шари і 6 побутових комплексів, на яких знайдено більше 1500 різних кременевих знарядь (мікрівістря, шкребки, пластини з ретушню, відщепи, нуклеуси, сколи та ін.), а також кістки тварин (зубра, носорога, бика, коня). Площа 1,5 га, культурний шар знаходиться на глибині 5,8 м. Датована добою палеоліту (3). Рішення №216 (974).

99.8. Курганний могильник розташований у 0,1 км на північний захід від села, на плато лівого берега р. Інгул, на орному полі біля лісосмуги. Зафіксований МКМ у 1991 р. Складається з 2 курганів височинами 4,5 і 1,8 м, діаметрами 60 і 30 м. Насип більшого задернований, другий розорюється. Рішення №507 (1066).

100.9 Курган №1 розташований у 2,4 км на схід від села, на плато лівого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1991 р. Висота 3,5 м, діаметр 30 м. Насип задернований. Рішення №507 (1064).

101.10. Курган №2 розташований у 3 км на південний захід від села, на плато лівого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1991 р. Висота 5 м, діаметр 50 м. Насип задернований. Рішення №507 (1065).

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. НОВОАНТОНІВКА

102.11. Курган №1 розташований у 2 км на північ від села, на плато лівого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1991 р. Висота 4,5 м, діаметр 40 м. Насип задернований. Рішення №507 (1075).

103.12. Курган №2 розташований у 2,4 км на схід від села, на плато лівого берега р. Сагайдак, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1991 р. Висота 6 м, діаметр 50 м. Насип задернований. Рішення №507 (1076).

104.13. Курган №3 розташований у 0,8 км на південь від села, на плато лівого берега р. Сагайдак, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1991 р. Висота 4 м, діаметр 40 м. Насип задернований. Рішення №507 (1077).

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. РОЗАНІВКА

105.14. Стоянка Розанівка розташована у 400 м на південь від птахоферми села, на високому лівому березі р. Інгул. Відкрите розвідувальним загоном МКМ у 1965 р. Обстежене Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 0,45 м, культурний шар на глибині 4 м, потужністю 0,3 м. Зібрано підйомний матеріал. Датовано добою мезоліту. Рішення №216 (969).

106.15. Поселення Розанівка I. Розташоване у 1,5 км на північний схід від села, на похилому схилі плато правого берега р. Березівка, яка є лівою

притокою р. Інгул. Відкрите у 2006 р. Гребенниковим Ю.С. та Генчевим В. В. Площа поселення 3 га, культурний шар 0,4 м. З 2007 р. Проводяться систематичні розкопки, в ході яких виявлені розвали кам'яних жител, 2 господарські ями і більше 1500 одиниць різних знахідок (кераміка, кістяні вироби, кам'яні і бронзові знаряддя), а також кістки тварин (бик, вівця, коза, кінь, свиня, заєць-русак, олень благородний, птахи). Датується сабатинівською культурою (18). Наказ №273 (103).

107.16. Курганний могильник розташований у 2 км на північний схід від села, на плато лівого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Складається з 2 курганів висотами 3 і 1,8 м, діаметрами по 25 м. Насипи обох задерновані (14). Рішення №216 (971).

108.17. Курган розташований у 1,2 км на схід від села, на плато лівого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 5 м, діаметр 50 м. Насип задернований (14). Рішення №216 (970).

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. СОФІЇВКА

106.6. Місцезнаходження Кунова Балка I розташоване на північно-східній околиці села, північніше Софіївської греблі, на високому лівому березу р. Інгул. Відкрите розвідувальним загоном МКМ у 1965 р. Обстежене Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 0,1 га, культурний шар не виявлено. Зібрано невелику колекцію кременевих виробів та кісток давніх тварин. Датоване добою пізнього мезоліту (4). Рішення №216 (977).

107.7. Місцезнаходження Кунова Балка II розташоване на північно-східній околиці села, південніше Софіївської греблі, на високому лівому березу р. Інгул. Відкрите розвідувальним загоном МКМ у 1965 р. Обстежене Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 0,02 м, культурний шар не виявлено. Зібрано невелику колекцію кременевих виробів. Датоване добою пізнього мезоліту (4). Рішення №216 (976).

108.8. Місцезнаходження Софіївка I розташоване на східній околиці села, в 300 м вище мосту через р. Інгул, на високому лівому березі ріки. Відкрите розвідувальним загоном МКМ у 1965 р. Обстежене Інгульською експедицією у 1967 р. Площа 0,12 га, потужність культурного шару дуже слаба. Проведена розвідувальна шурфовка, та зібрано підйомний матеріал. Датована пам'ятка добою мезоліту (4). Рішення №216 (975).

109.9. Курганний могильник, розташований у 1 км на захід від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Складається з 2 курганів височити 2,3 і 0,8 м, діаметрами 50 і 25 м. Насип більшого задернований, другий розораний (14). Рішення №216 (973).

110.10. Курган №1 розташований у 8 км на схід від села, на плато лівого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 2,5 м, діаметр 45 м. Насип розораний (14). Рішення №216 (972).

111.11. Курган №2 розташований у 0,5 км на північ від села, на плато правого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 4,5 м, діаметр 40 м. Насип задернований (14). Рішення №507 (1099).

ПАМ'ЯТКИ АРХЕЛОГІЇ С. ЩОРСОВЕ

121.21. Курган №1 розташований у 1 км на південний схід від села, на плато лівого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 3,8 м, діаметр 60 м. Насип задернований (14). Рішення №216 (988).

122.22. Курган №2 розташований у 0,5 км на південний схід від села, на плато лівого берега р. Інгул, на орному полі. Зафіксований МКМ у 1987 р. Висота 1,5 м, діаметр 30 м. Насип розораний (14). Рішення №216 (989).